

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 89. szám
1940. április 19., péntek

Felolvasó-szerkesztő:
SZ. JAKAB GÉZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

A tét: Hollandindia

Nincs a világnak olyan pontja, amely kívül esnék a most dúló háború eseményeinek és következményeinek hullámverésén. Mint a vízbedobott kő, a harc kitörése nemcsak a fizikai történés színhelyén borzolja fel az életfolyam tükrét, hanem messze gyűrűznek a középpontból kiinduló hullámkörök. Nemcsak az ok, a gazdasági adottságok közössége kapcsolja egybe az egész világ társadalmi és politikai berendezkedését, de az okozatok is mind közelebbi vonatkozásba hozták egymással a földrajzilag messzeeső érdekközpontokat. Tegnap még Japán is, az amerikai Egyesült Államok is hangos szóval hirdették, hogy az európai háború túl messze esik tőlük hozzájuk, ma pedig már az egymással amúgy is komolyan farkasszemű néző két távoli nagyhatalom vitában állanak egymással — egyik, egyelőre még szintén semleges európai, kisország gyarmatbirodalma miatt.

Tokió, a belső gazdasági és politikai berendezkedésnél fogva hódító politikát folytató Japán birodalom fővárosa kezdte el a vitát, amikor a Felkelő Nap országának külügyi hivatala leszögezte: közvetlen érdekeltnek érzi magát Hollandia gyarmatbirodalmának sorsalakulásában. Hollandia, ez a rendezett, lómódban élő európai ország ugyanis első között szerepel az Óvilág gyarmatokat birtokló nemzetei között és ezek a gyarmatok nemcsak dús gazdag nyersanyagforrások, de közvetlen érintkezésben állnak a terjeszkedő japán birodalom külpolitikájának hajósugarával. A 34,181 négyzetkilométeres Németalföld 8,640,000 lakosa 2,042,000 négyzetkilométer gyarmat és 70 millió gyarmati benszülött felett uralkodik s ebből 1,9 millió négyzetkilométer — ötvenhatszszor nagyobb terület, mint az anyaország — Hollandindia, a Kis- és Nagy-Szunda szigetsorozat. Elegendő egyetlen pillantást vetni a térképre elegendő megvizsgálva Hollandindia földrajzi helyzetét hogy megértjük: milyen sósárgással tekint Japán ebbe az irányba, hiszen ezek a szigetek — megmaradt részét az öreg föld világnál, víz alá merült területeinek — szinte hiúat jelentenek Ausztrália felé...

Mérhetetlen kincsek világa ez a szigetbirodalom. Cukor, földolaj, dohány, kaucsuk, horganykivitel, tea- és kakao-ültetvények, baobab és nikkellányászat minden feléje irányuló vágyakozást megmagyaráznak. Nyolcmillió tonna körüli kőolajtermelése csak része mérhetetlen kincseinek, ezen kívül ezek a szigetek a kaucsuk fő termelőhelyei (245,000 hektáron 599,000 tonnát termelnek) s Hollandindia Malaj mellett a legnagyobb kaucsuktermeléssel szerepel a kimutatásokban. S hogy mit jelent ma a kaucsuk azt nem kell magyarázni.

Kivétel és bevétel szempontjából egyaránt a legnagyobb piac ez a holland birtok. Bevételének lebonyolítása 443,9 millió holland forintot jelent, kivétel pedig 742,7 millió forintot képvisel. Nyersanyagforrás és ipari termékek felvételére berendezkedett birodalom ez, nem tuloz az, aki Mescországnak nevezi.

Most pedig úgy látszik, hogy ez a Mescországi tulajdonoscseré előtt áll Hollandia helyzete a mai európai viszályban több mint kényes, a deris németalföldi városok felett viharfelhők gyülekeznek. Hollandia a középpontjában fekszik annak az eseménygyöcsnek, amelyből a mind erősebbé váló eseményhullámok kiindulnak. Katonai védelmi rendszabályok az állandó készenlét gazdasági terhel, a világkereskedelem súlyos megpróbáltatásait olyan komoly gondot okoznak a 8 és fél milliós országnak, hogy szinte nyilvánvaló: ha az események valóban sodrukba kapták, képtelen lesz megvédeni tengerentúli, messzesékvő birtokait. Amelyekre egyaránt szemet vetett a világ minden nyersanyag-szegény, vagy nyersanyag-czadságára féltékenyen őrököző hatalma. Két ellenséges világ közé ékelve Hollandia szinte lehetetlenül nézi, mint nyúlnak ki a kezek gyarmatbirodalma felé és bár több mint száz hadihajóval rendelkezik, több mint derülletés kellene ahhoz, hogy valaki is elhigye: komoly válság esetén a Holland Királyság visszautasíthatja ezeket a sóváran, vagy a hatalmi helyzetre való őrökösben megedzette összeszorított kezeket.

A kinyitott levelek közül pedig legelsőnek jelentkezik Japán. A Távolkelet szigetszaga nem lehet eléggé elfoglalva végeláthatatlanná nyúló háborújával, hogy a gyors sikernek, az aránylag könnyű birtokszerzésnek ez a lehetősége ne érdekelne. Abban a bejelentésben, hogy Hollandindia status-quojának megváltozása esetén Japán saját érdekeinek biztosí-

Repülőgépek és hadihajók párbaja az Északeurópa feletti uralomért folyó küzdelemben

Légihaderejének erőteljes felhasználásával támadja a német hadvezetőség a norvég vizeken a szövetséges hajóhadat — Szárazföldön is megkezdte tevékenységét a norvégiai brit haderő — Uccai harcok Narvikban

Levegőben, szárazon és vizen, valameányi fegyvernem részvételével folyik a harc

Rómából jelentik: A Stefani-iroda közli: A norvégiai katonai helyzet tisztázódott. A brit csapatok mindössze Hydnoel szigetén szállottak partra. Ez a sziget Narviktól északra 70 kilométerre fekszik. A német csapatok az ércszállító vasút mentén elérték a svéd határt. Norvégia négy jelentősebb városa a németek kezén van és az ország háromnegyed része felett ellenőrzést gyakorolnak. (Radior).

Stockholm. A Reuter-ügynökség jelenti: A svéd lapok beszámolnak arról, hogy a németek rendkívül erős angol haderő ellen védelmezik Narviktól a svéd határ felé vezető vasútvonalat Narvik kikötője és a szomszédos fjord valóságos hajótemető. Itt mintegy 40 hajó zátonyra futott vagy elsüllyedt. A hegrel erőd, amely 40 kilométernyire van Trondhjemtől keletre, még ellenáll. Az erődöt 1899-ben építették, amikor a norvégek svéd támadástól tartottak. A németeknek úgy látszik sikerült Norvégiát kétileg választaniuk a Trondhjem—Strliem vasútvonal mentén. A vasútvonalat védő német erők rendkívül jelentéktelenek, mert a csapatok nagy részét Steinkjaer közelében, Trondhjemtől 150 kilométerre északkeletre vonták össze.

A szövetséges haderő norvégiai felvonulása

London. A Times írja: A német hivatalos jelentés tegnap végre beismerte, hogy a szövetséges csapatok Norvégiában partra szállottak. A német jelentés beisméri a tengeri veszteségeket is, de nem sorolja fel az elvesztett hajók nevét. Az bizonyos — írja az angol lap — hogy

a német csapatok helyi sikereket tudnak előzni, tekintettel arra, hogy a szövetséges hadseregek felvonulása csak most van folyamatban.

A norvég hadkötelesek tízezreinek lehetlenné tették a katonai szolgálatra való jelentkezést. A norvég hadsereg ezért nem tud kellő ellenállást tanúsítani. A német csapatok Kongsvinger városát elfoglalták, de a városon túl már a norvégek erőves ellenállására találtak. Mindez azonban megváltozik, mielőst a szövetséges csapatok közvetlen érintkezésbe kerülnek a német csapatokkal.

A német főparancsnokság hadijelentésének óvatos hangja arra enged következtetni, hogy a főparancsnokság a közvéleményt kedvezőtlen helyzetre készíti elő.

A tények amellet bizonyítanak — hangoztatja a Times. — hogy Norvégiában rövidesen nagyfontosságú események bekövetkezése várható. (Reuter).

A Reuter távirati iroda jelenti: A tenger-

szeti minisztérium a következő hivatalos jelentést adta ki:

„Német propagandaszervek az Északi-tengeri küzdelmekről kiadott jelentéseikben azt hangoztatják, hogy az angolok a kilenc nap óta tartó tengeri harcok alatt 15 hadihajót és 9 tengeralattjárót vesztek, ami egyáltalában nem fedi a való tényeket. Az angol tengerészeti minisztérium mindig pontosan közli a tényleges veszteségeket szemben a német tengerészeti minisztériummal, amely a veszteségeket sohasem jelenti be a német népnek. A német nép így ma sem szerzett tudomást arról, hogy a német kereskedelmi hajózást a Norvégiával kapcsolatos akció során több mint 100,000 tonna veszteség érte. Az angol hajóhad legutóbb is elfogta a 8500 tonnás Altstadt gőzöst, valamint három halászgőzöst, amelyeket az angol kereskedelmi hajópark szolgálatába állított.

London. A tengerészeti minisztérium jelenti: Egy angol cirkáló tegnap érkezett vissza hazai kikötőjébe. A cirkáló parancsnoka jelentette, hogy a hadihajó két német tengeralattjárót elsüllyesztett, továbbá egy német Heinckel típusú repülőgépet semmisített meg.

tására nyomban közbejött, ott csengett a vágyakozás. A vágyódás hogy végre kilábolhatnak a súlyos háborúteremtette hét sovány esztendőből. A vágyódás, hogy a valóban sok nélkülözéssel küzdő szigetszaga bőséges nyersanyagforrásokhoz jut s emellett olyan harcászati pontokhoz, amelyeknek birtoklása valóban azzá teszi Japánt, amivé minden áldozat árán lenni akar: saját lábán álló mindenkiből rettegett és így további hódításokra, sőt világbiroslásra hivatott és képes nagyhatalom.

Igy jutott el az európai háború hullámverése a Csendes-óceánon át Japánig. S ha már idáig eljutott, nem állhatott meg, hanem a hollandindiai szigettenger és Japán partjain megtörve, visszavorodva, elgyűrűzött Amerikáig. Az Egyesült Államok régen éber szemlélője Japán törekvéseinek. Az USA komoly vetélytársat lát a Felkelő Nap országában és ez az ér-

zelmi megítélés értelmi, gazdasági talaiból sarjul. Ez a magyarázata annak, hogy míg az Atlanti-óceánon keresztül érkező eseményhullámok csak belső vitákra adtak alkalmat az elszigetelődés és a beavatkozás politikájának hívei között, ez a Csendes-óceánon át érkező hullám lázbahozta egész Amerikát. Az Egyesült Államok kormánya épp a mai napon jelentette be, hogy ugyanolyan érdekelt a hollandindiai fűhatá- lom esetleges változásának kérdésében, mint Japán, azzal a különbséggel, hogy az USA-nak nincsenek imperialista, hódítási szándékai. Amivel azután most már kerteles nélkül kinyilatkoztatta, mindkét nagyhatalom, hogy külpolitikája, hatalmi törekvéseinek összessége, semlegessége, ugyiszólván egész holnapja, szervesen összekapcsolódik azokkal az eseményekkel, amelyek Európa földjén kibontakozóban vannak... (b. k.)

A repülőgépek vezetőit sikerült megmenteni, akit a cirkálóknak a kikötőbe való beérkezésekor azonnal kórházba szállítottak. (Reuter.)

Az angol tengerészeti minisztérium tegnap este jelentést adott ki arról is, hogy egy angol tengeralattjáró, amelynek visszatérése már napokkal ezeltől esedékes volt, nem érkezett meg a kikötőbe.

A tengerészeti minisztérium ezt a tengeralattjárót

„Stavanger légi kikötője nincs többé!”

London. (Rador.) Az angol légügyi minisztérium a következő hivatalos jelentést adta ki:

— Az angol légihaderő gépei bombázták Trondhiemet s egy vízirepülőgép-kikötő helyét. A bombázásnak jelentős eredménye volt. Az angol gépek sártetel nélkül visszatértek támaszpontjukra.

London. (Reuter.) A stavangeri repülőter elleni angol flottatámadásról a következő részleteket jelentik: Mint ismeretes, a németek Stavanger légi kikötőjét támaszponttá építették ki, azzal a céllal, hogy onnan irányítsák az Anglia elleni légitámadásokat.

Stavanger lévi kikötője nincs többé. Az egész légi kikötő romhalmazzá változott. Az angol hajóhad legnagyobb kaliberű ágyúival percek keresztlő szakadatlanul bombázták a légi kikötőt.

A legerősebb hatású bombák, gránátok elpusztították a repülőter valamennyi hangárát, amelyek közül több lángbaborult. A légi kikötőhöz vezető vasutvonalat a lövegek felszakították. Nyolcvan nercen keresztül a legnagyobb kaliberű lövedékek zápor módra hullottak a légi kikötőre, ahol borzalmas pusztulást okoztak. Stavangert ezt megelőzőleg az angol légihadsereg gépei hétszer támadták meg és okoztak nagy károkat a ledobott bombákkal. Ezeket az eddigi károkat a flottatámadás most betetőzte.

A repülőter üszkös romhalmazokból, össze-görbült vasdarabokból áll. A parancsnoki épület és lakotanya szintén elpusztult s a környék tele van hatalmas gránátölcsérekkel.

Az angol hajóhad, amikor eltávozott, német repülőgépek támadását verte vissza.

Egy német repülőgép bombája az egyik angol cirkáló fedélzetére esett, de nem szakították át azt.

Az angol cirkáló, sérülten bár, de folytatni tudta útját kikötője felé. A német propagandaminisztérium Stavanger megtámadásáról szóló jelentésében azt állította, hogy német repülőgépek egy angol cirkálót súlyosan megrongáltak. A német jelentés helytelen — állapítja meg a Reuter táviratiroda, — mert angol hajó nem sülyedt el és csak az egyik cirkáló szenvedett könnyebb sérülést. (Rador.)

Stockholm. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelenti: Narviki lakosok, akiknek svéd területre sikerült menekülniük, elmondották, hogy a partraszállított angol haderők erős nyomást gyakorolnak a visszavonuló németekre. Valamennyi lap hangsúlyozza, hogy az angolok megvetették lábukat Narvikban, bár hivatalosan nem erősítették meg a város elfoglalásának híreit. Hírek vannak arról is, hogy a németek Narvik egyik külvárosát még tartják.

A lapok beszámolnak arról, hogy a szövetségesek Narviktól északkeletre Harstadban és Narviktól délre, Bodeban is partraszállottak és be akarják keríteni a Narvik környékén harcoló német haderőt. Otto Rugge tábornok, a norvég hadsereg főparancsnoka az alanti felhívást intézte a csapatokhoz:

— Meglöntek bennünket és ez a magyarázata az első napok zavarainak. Most már hozzákezdünk a rend helyreállításához úgy a fronton, mint a front mögött. Sok csapás ért és fog még érni bennünket, de most már biztonságban vagyunk, mert Anglia és Franciaország közbelépett. Angol csapatok tartózkodnak Norvégiában és köteleességünk ellendülni mindaddig, amíg a fenyegetés még nagyobb lesz. Sikerünk biztos, ha végül ellenállunk és ha egységesek vagyunk.

Stockholm. (Rador.) A norvég főparancsnok a következő jelentést adta ki:

A délkeleten működő norvég csapatok Erichsen tábornok vezetésével átlépték a svéd határt, ahol a csapatokat internálják. Kongsvingert elfoglalta az ellenség. A norvég csapatok

lárát elveszítettnek tartja. (Rador.)

Stockholm. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelentése szerint a Scharnhorst német csatacirkáló a tissai kis öbölben súlyosan megsérülve és félig elmerülve fekszik. Ez az öböl Trondhiem közelében van. A Scharnhorst az elsüllyesztett Grelsonau nagy német csatahajó testvérhajója, amely ugyancsak 26.000 tonnátartalmú. Németországnak ezután egyetlen nagy csatahajója sincs.

észak felé vonultak vissza. A Mjoes folyó mindkét partján csapatok tartják állásukat. Hakadan mellett állárokunk jelentékeny veszteséget okoztak az ellenségnek. A harcok folyamán 250 foglyot ejtettünk és több ellensé-

Erőteljes légi és tengeri tevékenységet jelent a német hadvezetőség

Berlin. (Rador.) A német nagyvezérkar jelenti: „Április 17-én az angol csapatok első ízben kísérelték meg, hogy a narviki körzetben Elvegardsmoen közelében a Herjang fjordban partraszálljanak. A kíséreltet a német csapatok visszautasították.

Angol légiraj ugyancsak április 17-én támadást kísérelt meg Trondhiem ellen, de a repülőgépeket a német léghátrító ütegek elűzték.

A bergeni körzetben nyugodtan telt el a nap. Stavangert április 17-én reggel angol cirkálók nagy távolságból bombázták. Négy német repülőgép a bombaszilánkoktól megsérült.

A német harci repülőgépek megtámadták a közelben levő és az Északi-tenger távolabb részén tartózkodó angol tengeri egységeket. Egy cirkálót egy legnagyobb kaliberű bomba eltalált és a hajó elsüllyedt. Ahogy már jelentettük négy bomba eltalált könnyű és nehéz cirkálókat és egy torpedórombolót. A Suffolk és London csanoriba tartoznak az utóbbiak. Megállapították, hogy az egyik hajó kénytelen volt megállni, míg a másik folytatta útját. Két angol repülőgépet Stavangernél lelőttünk. Oslo környékén a német csapatok folytatják sikeres előnyomulásukat. A német repülőgépek megtámadták 2 norvég torpedóhajót Arandaltól északkeletre. Az egyiket bombatalálat érte, legénysége elhagyta és a másik torpedóhajóra menekült. Ezt a hajót is üldözték a repülőgépek. Az egész északi tengeren német repülőgépek felderítő tevékenységet folytattak és fontos értesülésekkel tértek haza az ellenséges haderők mozdulatait illetően.

A Skagerrakban és a Kattegatban tovább folyt a buvár-hajók üldözése. A norvég kikötőkben levő német haderő ellátása rendszeresen és nagy méretekben folytatódik.

Pittmann szenátor:

„Az Egyesült-Államok mindenben segíti a szövetségeseket”

Newyork. Pittmann szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke újabb beszédében a következőket jelentette ki:

— A jelenlegi európai háború még nem érinti közvetlenül az Egyesült-Államokat. Nem lehetetlen azonban, hogy Amerika megváltoztatja magatartását és kijelenti, hogy az Európában történő eseményekkel szemben nem maradhat érdektelen.

A szenátor ezután a következőket hangoztatta:

— Amerika jelenleg még a semleges állam tárgyilagosságával szemléli az európai eseményeket. Mi úgy találjuk, hogy Németország súlyos hibát követett el azért, hogy Dániát és Norvégiát megtámadta. Egészen bizonyosra vesszük, hogy Angliának és Franciaországnak sikerülni fog a németeket Norvégiából kiűzöritani. Minden valószínűség szerint a svéddek is olyan kényszerhelyzetbe jutnak, hogy fogvverrel védekezzenek Németország ellen. Nem kétséges, hogy a németek északi vállalkozása kudarcra fog befejeződni.

ges repülőgépet lelőttünk. Csapatunk helyzete Norvégiában többi részében változatlan.

A norvégiai hadműveleteket két nap óta nagyon megnehezíti a hatalmas hóvihar, amely megszólva az egész ország területén tombol.

Svéd övintézkedések

Stockholm. A Svenska Dagebladet jelenti: A svéd kormány rendeletére tegnap lezárták az összes nyugati és déli tengeri kikötőket. További intézkedésig egyetlen idegen hajó sem luthat be svéd kikötőbe. A hatóságok átkutattak három német szénszállító gőzöst. A vizsgálat teljesen igazolta a három hajóval szemben táplált gyanút. A szénrakományok között előrelve nagymennyiségű fegyvert és lőszert találtak. (Reuter.)

A nyugati hadszíntéren előőrseink Saarbrücken-től dényugatra visszavertek egy ellenséges támadást és veszteségeit okoztak.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: Április 15-én egy német vízirepülőgép Norvégiában északnyugati partjai közelében

egy angol tengeralattjáró fölé preszkedett és több bombát dobott le, amelyek a buvár-hajót elsüllyesztették.

A vízirepülőgép hosszabb ideig várakozott, hogy megmenesse az elsüllyesztett tengeralattjáró esetleg megmenekült legénységét, de az jöbbé nem jött felszínre.

Kopenhága. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: Egy litván hajótulajdonos, aki Stavangerben tartózkodott, elmondotta, hogy

az angol repülőgépek bombái felgyújtották a stavangeri repülőteren egy benzinkutatót és több norvég halászházat, német repülőgépek azonban nem sérültek meg.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A rossz idő következtében egy német harci gép eltévedt és kényszerleszállást végzett svéd területen Karlstad-tól nyugatra. A gép legénységét internálták.

London. (Rador.) A német csapatokat légi úton a Junkers 52 típusú gépeken szállították Norvégiába. Ezek a repülőgépek végezték el a municiószállítást is — jelenti az Association Press. Valamennyi Junkers 52 típusú repülőgép egy-egy légi úton 40 katonát tudott szállítani norvég területre.

A Reuter-ügynökség jelenti: Az Oslo és Bergen közötti vasutvonal elfoglalása érdekében a németek ejtőernyős osztagokat használnak fel. Ezeknek az osztagoknak azonban semmilyen kijátásuk nem lehet a sikerre, a guerrilla harcra berendezett norvég egységekkel szemben. Másrésztől ugyancsak a Reuter jelenti, hogy a narviki öbölben horgonyzó flotta elől a megszálló német katonák a hegyek közé igyekeznek menekülni. Itt azonban megerősített pozíciókban várja őket a norvég katonaság, úgy hogy nincs számukra szabadulás.

— Egész Amerikában Anglia és Franciaország győzelmét óhajtják, mert ez az egész világnak visszaadná a békéjét

és a szabad fejlődési lehetőségét. Ha Németország győzne, ez Amerika számára is nagy veszélyt jelentene. Amerika ezért minden segítséget megad a szövetséges államoknak, hogy Németország ne győzhessen. (Rador.)

Washington. A tengerészeti minisztérium elhatározta, hogy több páncéloszt építtet, amelyek nagysága 40.000 és 70.000 tonna között váltakozik. A tengerészeti minisztérium a jelenlegi háború tanulságai alapján határozta el magát a nagy csatahajók számának növelésére, mert a csatahajók a legbiztosabb hajóegységeknek mutatkoztak. Legutóbb is teltálatát érte az angol Rodney nevű csatahajót, amelyet a bombarobbanás csak könnyebben rongált meg. (Rador.)

Washington. (Rador.) Hull külügy államtitkár a sajtóértekezleten kijelentette, hogy az Egyesült-Államok a következő két diplomáciai jegyzék alapján kívánja fenntartani a keletázsiai status quot. Az Egyesült-Államok és Japán között 1908 novem-

berében diplomáciai jegyzékváltás történt és ebben mindkét nagyhatalom biztosítja a Csendes-óceán helyzetét. A másik jegyzék 1920. december 13-án kelet, Anglia, Franciaország és Japán között, amely szerint a három nagyhatalom fenntartja a csendesóceáni gyarmatok akkori status quo-ját. Ezt a jegyzéket 1932-ben Hollandiára is kiterjesztették.

Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök harmadszori megválasztásának kilátásai mind nagyobb-

bakká válnak. Ezt igazolják az Illinois állambeli választások, amelyeken Roosevelt hívei tíz százalékkal több szavazatot kaptak, mint az ellenfeleik. Carneg hívei mind több szenátor fejezte ki azt a véleményét, hogy Rooseveltnek harmadszor is jelöltetni kell magát. Popper demokrata szenátor ezekről mondogta:

— Az Egyesült-Államok polgárai követelnék, hogy Roosevelt a közeledő elnökválasztáson harmadszor is vegyen részt.

Négy beszéd:

Göbbs dr. német propagandaügyi miniszter és az angol kormány három tagjának véleménye a helyzetről

I.

BERLIN. (Rador.) Göbbs dr. német propagandaügyi miniszter a berlini Sport palotában óriási tömeg előtt beszédet tartott és ebben beszámolt a téli segélyakció eredményéről is. Beszédében Göbbs dr. a következőket mondotta:

— A háború most döntő szakaszához érkezett. A német véderő rendkívül nehézségek árán, de rendíthetetlen hátországgal és hősiességgel biztosította Norvégiát és Dániát arról, hogy a háború északra ne terjedjen ki. Németország megakadályozta, hogy a szövetségesek elfoglalják az északi államokat és onnan intézzenek támadást Németország ellen.

— Németország nemzeti létéért küzd és ha ezt a háborút elveszíti, akkor mindent elveszített. Viszont, ha Németország győz, akkor mindent megnyert.

— Chamberlain urnak az a reménye, hogy Németországban forradalom tör ki, teljesen hű ábránd és ha Anglia ezzel akarja megnyerni a háborút, akkor nagyon csalódott. A háborút csak nagy tetterővel lehet megnyerni és nem hű ábrándokkal, sem ujságcikkekkel.

— A német nép talán még sohasem volt annyira egységes és sohasem hízott annyira vezérében és a nemzeti szociálmusban, mint éppen most.

A blokáddal kapcsolatban Göbbs dr. kijelentette, hogy hasonlóan hasonlóvá válnak, majd beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Csak egy kívánságunk van: Diadalmasan befejezni a háborút.

II.

LONDON. 'Anthony Eden dominiumi miniszter az alkotmányklubban beszédet tartott és a dominiumok ka-tonai együttműködését dicsérve a következőket mondotta:

— Ez az odaadó hűség a mi titkos fegyverünk és csodálattal kell megállapítanunk azt a ragaszkodást, a melyet India és a gyarmatok birodalom minden része velünk szemben tanúsít. Az ellentét a francia és a német imperializmus között éppen olyan nagy, mint az angol és a német imperializmus között. Franciaország és mi olyan óriási arányú együttműködési tervet valósítottunk meg, amely a háború befejezése után is mindaddig tartani fog, amíg arra szükség lesz. Egy dolog biztos: a francia és az angol birodalom mind közelebb kerül egymáshoz. A megértés a két nemzet között az idők folyamán még szilárdabb lesz. Ez csak azért vált lehetségessé, mert mindkét birodalom a szabadság és a szabad fejlődés alapjain épült fel.

III.

LONDON. (Rador.) Az angol kormány információs minisztere Southamptonban beszédet mondott és válaszolt arra a kérdésre, hogy Anglia a német nép ellen vagy pedig Hitler kancellár és a nemzeti szocialista párt ellen folytatja a háborút. A miniszter ezeket mondotta:

— Miután 80 millió német magáévá tette a nemzeti szocialista párt elgondolásait, támogatja ezt a pártot és aláveti magát a párt rei-

deleteinek, az angol birodalom Németország ellen, az angol nép pedig a német nép ellen folytatja a háborút. Ne áltassuk magunkat gyermekes dolgokkal s vegyük, hogy a németeket Anglia elleni gyűlöletre tanították, mert erről személyesen meggyőződtem. Ha arra kerülne a sor és a győzelem ellenségünknek jutna, Németország könyörtelen lenne Angliával szemben.

IV.

LONDON. (Rador.) Cross hadigazdálkodási miniszter tegnap Sheffieldben beszédet tartott és a következőket mondotta:

— Nincs semmi okunk arra, hogy feltételezzük, miszerint Olaszország azt kívánja, hogy ne úgy kezeljük, mint semleges államot. Ha azonban így áll az eset, akkor Anglia kérheti Olaszországtól, hogy viselkedjen úgy, mint egy semleges állam. Az utóbbi időben az olasz lapok Angliával szemben olyan hangot használnak, amelyről meg lehet állapítani, hogy ellenséges. Ezért vizsgálat tárgyává kell tennünk Olaszországnak velünk szembeni magatartását. Nincs semmi okunk az Olaszországgal való viszályra, barátai kívánnak lenni, de olyan nén vagyunk, amelynek az a szokása, hogy nyíltan beszél és nyíltan

Olaszország csak akkor változtatja meg magatartását, ha létérdekeit veszély fenyegeti

Belgrád. (Rador.) A Politika című lap római levelezője jelenti, hogy jól informált olasz körök véleménye szerint a nemzetközi helyzet fő vonalaiban semmi változás nem történt. Az a meggyőződés uralkodik, hogy Olaszország magatartásában csak akkor történhet változás, ha Olaszország létérdekeit veszély fenyegetné és ha a háború színtere Olaszországhoz közeleső vidékekre helyeződne át.

Róma. (Rador.) Több amerikai lap azt a hírt közölte, hogy az olasz kormány utasította hajóit, hogy nyomban térjenek vissza hazai kikötőikbe. Hivatalos helyen kijelentik, hogy ennek a hírek semmiféle alapja nincsen.

A Giornale d'Italia Franciaország Földközi-tengeri politikájával foglalkozik és megállapítja, hogy a politika végső célja a szárazföldön és a Földközi-tengeren a hegemonia elérése. Emlékeztet a tuniszi elfoglalására, valamint az első abessziniai gyarmatosítás alkalmával a ben-szülöttek számára nyújtott francia segítségre, a versaillesi szerződés idején tanúsított olaszellenes magatartására és végül az etiopiai háború idején foganatosított megtorló intézkedésekre. Olaszország elismeri, hogy a francia nemzetnek joga van a Földközi-tengeren, de a francia olv nemzet, amelynek lakossága kevesebb, mint Olaszországé, ezenkívül az olasz élettér központja a Földközi-tengeren van. Olaszország nem engedheti meg a francia hegemoniát, bár elismeri Franciaország jogait.

A cikk bejelenti, hogy Olaszország a döntés órái előtt áll és hogy az európai háború csak e héten jut legfontosabb kifejlődése felé.

Róma. (Rador.) A Stefani olasz hírszolgálati iroda idézetet közölt Henderson volt berlini angol nagykövet egyik cikkéből, amely

cselekszik. Tudni akarjuk tehát, miként állunk Olaszországgal.

Cross hadigazdálkodási miniszter kijelentette még, hogy meggyőződése szerint az eljövendő hónapokban Németország meg fogja támadni Svédországot. Nyugaton Hitler acél-fallal áll szemben és annak áttörését valószínűleg nem fogja megkísérelni. Majdnem bizonyos, hogy a gvenge semleges államokat akarja bekebelezni, hogy élelmiszerhez és felszereléshez jusson, amellyel megtámadhatja az angol hajókat, mert

semmi sem nyugtalanítja jobban Hitlert, mint a brit birodalom tartalékai.

Németország vasércet csak Svédországon keresztül kaphat és most már figyelembe kell vennie, hogy angol csapatok tartózkodnak Narvikban. Ezért

valószínű Svédország megtámadása, mert különben vasérchez nem juthatna.

A svéd kormány jól teszi, ha ügvel, nehogy meglepetés érje.

— Megértjük Svédország helyzetét és segítségére sietünk, ha megtámadná. Ezzel szemben kérhetjük azt, hogy minden módjában álló eszközzel segítsen nekünk. Ügyeljen és álljon készen egy esetleges támadással szemben.

szerint az angol nagykövet rámutat arra, hogy ebbe a háborúba be kell vonni a dominiumokat is, mert azt nem szabad hinni, hogy a német nép fellázad Hitler vagy a nemzeti szocialista rendszer ellen.

A Stefani hírszolgálati iroda a nemzetközi helyzettel kapcsolatban közölte beszámolójában rámutat arra, hogy

az olasz közvélemény és a politikai körök rendkívül nagy figyelemmel fordulnak az északon folyó események felé, miután az ottani események kihatással vannak a Földközi tengeri helyzetre is.

Az olasz lapok teljes együttérzéssel figyelik a német haderő küzdelmét, ezen nem szabad csodálkozni, hiszen ismeretesek a német-olasz kapcsolatok, melyet a két ország közötti szerződés, valamint a tengelypolitika szilárdasága biztosít.

London. A Reuter ügynökség római jelentése szerint diplomáciai körökben úgy tudják, hogy az olasz hadgyakorlat figyelmeztetés akar lenni arra, hogy a nyugati szövetségesek Földközi-tengeri hadihajóik egységelt ne vonják el arról a területről, norvégiai hajórajuk megerősítésére. A Daily Express jelentése szerint Berlinben azt a benyomást lehet érvényesíteni, hogy Berlin és Róma között olyan megállapodás áll fenn, amely szerint, ha a nyugati hatalmak a Földközi-tengeren, vagy a német és olasz érdekszférához tartozó délkelet európai területen bármilyen akcióval kezdenének, erre haladéktalanul együttes német-olasz ellenakció volna a válasz.

(Folytatás az 5-ik oldalon)

„URANIA”: mindig vezet.

TELEFONELOVET: 12-82. SZAM

Alexander Newsky és

Pótműsor: Híradó és Bábszínház gyermekeknek.

3-órás ifjúsági előadás mérsékelt árakkal

5, 7, 15, 9, 15 Minden idők legmonumentálisabb orosz filmje:

Orosz-tatár hadjárat

Moszkova és Novgorod pusztulása. 100.000-re menő tömeg lazadása és véres harca.

A SIGFRIED-VONAL TITKAI KÖZÖTT

Svájc újságró cikke a németek első vonalában tett látogatásáról

Kielégíthetetlen kíváncsisággal fordul a világ szeme a titokzatos nyugati front felé, ahol már hetedik hónapja farkasszemet néz a német és a francia haderő. Milyen az élet a Siegfried-vonalban, mi van a Nyugati Fal mögött? Erre a kérdésre felel most egy svájci újságró, a Neue Zürcher Zeitung munkatársa, akinek módjában volt beutazni a front egy részét. „Kóborlások a német Rajna-fronton” címmel így számol be élményeiről:

A kehl hídjánál, ahol a láthatáron a strassburgi székesegyház méltóságos sziluettje rajzolódik az égre és az előtérben az álarcszerűen merev elzászi fővárosnak egész a Rajnáig előretolt hírkaszárnya-tömbjei sorakoznak, szorosan a német parton pedig egy cellulózegyár áll füstölő kéményével és tornyával, amelyen egyetlen lövedék nyoma sem látható, noha eszményi tüzésről megfigyelőpont. — Itt a kehl hídjánál igazán érzem az ember az újszerű atmoszférát, a mai kiszámíthatatlan, óvatosságon alapuló háborúnak a légkörét, amely egészen különleges értelemben „folytatja” más eszközökkel a „politikát” és gunyt üz mindabból, amit a tábornokok valaha a hadüskolában tanultak.

Két megkímélt híd

Mikor a franciák októberben felrobbantották a Rajna-hidakat, amelyek egyébként valamennyien a francia állam tulajdonát képezték, csak megkímélték — s ennek valamiképp kompromisszum-ja van — a két legértékesebb objektumot: a Kehl és Strassburg között egymás mellett átnyúló hídakat. Az első az uccai, a második a vasúti forgalmat honvillottatja le. Az utóbbinál most nyitva van az a mozdó középmező, amely máskor a hajókat áteresztí, úgyhogy meg lehetett volna látni a forgalmi híd hídjait német oldalon több méter vastag homokzsák- és deszkafal-barrikád zárja el és hasonló védmű látszik odaától is. Egy mástól mindössze háromszáz méternyire, a vashidveket fölött traktorok és horogkeresztes zászlók lennek a márciusi szélben.

Az őrszemek éjjel-nappal lesben állnak, arcuk rápad a figyelőrségre. Egy riadójel és három másodperc múlva láthatatlan gépfegyverek tüccal ütötenek el acélzánokkal a hídakat; még egy perc és olyan hangversenybe kezdene a nehéz tüzés, hogy a Fekete-erdő völgyében minden ablak rezegne tőle. De nem történik semmi és telnek a napok, hetek, hónapok.

Itt franciák vannak

A Rajna mentén húzódnak kétoldalt a nád-fonati „blendék” a vékony kulisszák, amelyek úgy ahogy elrejtik az ellenség szeme elől a legelső védelmi övezet eseményeit. Köztük, mint egy-egy kemény hangszó a frontvonalban: a blokkházak (a német „bunker”-nek nevezi őket); csak néhány méternyi magasak, de szélesen merednek a part fölé, hogy csiráiban elfojtsanak minden kísérletet a folyam átlépésére.

Kehlől német oldalon szakadatlan sorát látni ezeknek a kis betonszörnyeknek; a legtöbbnek gépfegyver, némelyiknek könnyű ágyú és különleges fegyverek a felszerelése. Francia oldalon viszont csak két tömbházat látunk. Az egészről egy deszkafalra méter nagy betűkkel németül felmázolt felirat a legérdekesebb: „ITT FRANCIÁK VANNAK”

Valahol puska lövés dörren, de mivel nem kap választ, csak a csöndet emeli ki még jobban, amelyben a Rajna békés zúgásán kívül semmi egyéb nem hallható. Egyébként ez volt az egyetlen lövés, amelyet az „Isteiner Klotz”-tól Karlsruhe meggett utunkon hallottunk.

Német oldalon Kehl az egyetlen nagyobb rajnaparti helység, amelyben a polgári lakosság kiirtását fenntartották; a pfälzi és a Saar-fronton ugyanilyen kényszer-intézkedés áll fenn Pirmasensban és Saarbrückenben. A Rajna felé fordult tükröztette kehl villanegyed uccáit árkok hasogatják és sáncok szelidül, sok pincét megérősítettek és jórészekkel láttak el. A városka bejáratánál plakát emlékeztet a szigorú német háborús fegyveremre: „Aki fosztogat, halálra bünteték”. Nincs is egyetlen ház, amely akárcsak a legkisebb nyomát mutatná valami rongálásnak.

A pályaudvar, amely a legelső tűzvonalban fekszik, üzemben van és a cellulózegyár munkásai esténként épségben indulnak a Himmerlandban lévő éji szállásokra.

Berni induló az erdővonalban

Alig pár száz méternyire a francia állásoktól ebédet kapunk és hozzá még zenét is, az egyik ezred friss zenekara játszik: annyi figyelmet, hogy berni indulóval örvendeztetni meg a külföldi vendégek kis csoportjában érkező svájciakat. A rendőrség, amely itt éppúgy, mint az egész Himmerlandban tovább is ellátja szolgálatát, nem nagyon élvezetes figyelmet tanúsít olyan járókelők iránt, akiknek nincs különleges engedély a zsebében.

Mi szerencsére rendben vagyunk. A tisztikar körében, amely — hadosztályparancsnoktól le a hadnagyig — vendégszeretően fogad bennünket. Mindenki megköszöni a katonakosztot — erős leves, gulyás, burgonya és káposzta — és a kávé, amely a legelkenyvezetettebb igényeket is kielégíti, szintén nem valami potemkinos járulékos. Az élvezeti cikkeket, amelyek a városi lakosok számára már csak legendás emléket jelentenek, nem zsugorítják a fronton.

Az utazás aztán, melyet a szakértő vezetés mellett a Rajna-völgyön át a Fekete-erdőbe tesszünk, végre csakugyan fogalmat ad a nyugati erődítményekről, mint a védműtelepek óriási, láikus szemnek egyáltalán fel nem tűnő labirintusáról, amely gyilkos visszautással fenyeget minden támadót. A „Nyugati Fal” és a Siegfried-vonal, megjelölés bármennyit emlegetik, félrevezető.

Modern erődterep

A német erődítményből épp az állandó, kompakt jelleg hiányzik; ellentét a „limes”-nek, az ókor Maginot-vonalának, amellyel a római császárság zárta el magát a Rajna és a Duna közt Germániától. Vagyban kétszázéves erődépítő művészetének végső emléke is kialakult. A német erődítmények teljesen elzártan fekszenek egy negy-

ven kilométerig szélesülő sávban, tagozódások mélyen benvul a Fekete-erdőbe. Akadályoknak és záróerődök ezreinek raffiniált összjátéka a rend szerük s az erődök tűzhatása minden taktikailag fontos ponton egymást keresztezi. A páncélláncok többnyire földbe süllyednek, vastag betonvédőgátakkal és a legkülönbözőbb módokon rejtekeznek.

Ártalmatlannak látszó kilométertábláknak, amelyek ládaszerűen állnak egy utkereszteződésnél, egyszerre csak lehullanak a bádorgatái és a kupola parányi nyílásából két nehéz gépfegyver torkolata csap elő.

A falvak bejáratánál néha reklámfeliratok tarkaságába öltözött kioszkoknak látszanak a páncélerődök; a szabadban kunyhóknak, vagy széknek. A Rajna-völgyében csaknem minden falut teljesen körülvesz a drótkadály és csaknem mindegyiknek erődítményen betonozott pincéi vannak, még hátrább „vas-sündisznók” hosszú láncai húzódnak, össze-vissza görbített vastag vas-pózna-konstrukciók, amelyek csak úgy a földön hevernek: tüskés drót köti össze őket, mozgathatók és különlegesen ravasz tankakadálynak számítanak. Ugyanígy tankakadály a sok széles és mély vízesárok, drótsövényvel a mélyén.

Agyuk a Fekete-erdőben

Szokatlan meglepetéseket nyújt a látogatás, amelyet a nehéz tüzés messze hátra tolt állásaiban teszünk. Csak egy intés és a legénység máris odarohan, ahol egy nehéz kaliberű löveg hihetetlen gyorsan feltornássza hosszú csövét és már nyeli is az első gránátot, hogy a legrövidebb idő alatt készen álljon a második lövésre.

Az ilyen tüzési állásnak gázbiztos aittal vannak, saját kis villanygőz, vízvezeték, telefonja, élelmiszerraktára, konyhája, háló. A nappali helyisége és löszermekráll, amelyekben nagy halmokba felrakva állnak a gránátok. Még hátrább egy kicsit a Fekete-erdőben egy leges legnagyobb kaliberű ágyú előtt állunk. A kolosszuszt cementtalpazatra szerelték és szabad éjjel alatt áll, csak fák és ágak védik a repülők szeme elől.

A legénység nappali szobájában, ahol kalács, csaj és kávéval kényeztetnek bennünket a szakácsok, maga gyártotta feliratokkal legjobban daláról mutatkozik a katonahumor. Ezen az elhagyott helyen hiányzanak azok a szórakozások, amelyeket a „Kraft durch Freude” szervezet a Rajna-völgyében lévő csapatoknak hetenként színházi és kabaréelőadásokkal és mozidarabokkal nyújt.

Itt is azt a tapasztalatot szereztük, amit Berlinben, szabadságosokkal beszélgetve: a katonák a hideg és unalom ellenére jól bírták a telet.

Uj idegenellenőrzési rendszabályokat léptetnek életbe

Tătarescu Gheorghe miniszterelnök elnöklétével minisztertanács ült össze, amelyen a miniszterelnök bejelentése után, a minisztertanács elfogadta azokat a rendszabályokat, amelyeket a belügy-minisztérium kíván életbe léptetni az országba beutazó és az országot elhagyó idegenek szigorú ellenőrzésével kapcsolatban. A minisztertanács ezután jóváhagyta azokat a rendszabályokat is, amelyek megtiltják minden olyan propaganda-tevékenységet, amely nem egyeztethető össze az

ország semlegességével, az ilyen propagandát szigorúan büntetik. Grigore Gafencu, az ország külügyminisztere beszámolt a dunai hajózás zavartalan biztosítása érdekében foganatosított rendszabályokról, amelyeket egyébként magáévá tett a nemzetközi Dunabizottság végrehajtó bizottságának április 17-ikén tartott ülése is. Mindezen határozatokat a kormány a legrövidebb idő alatt teljes egészében végre akarja hajtani.

Bizottságot neveztek ki az állam és a római katolikus egyház szervezetek közötti függő ügyek rendezésére

A Monitorul Oficial április 16-iki száma közli a vallásügyi miniszter azon rendelkezését, amelynek értelmében bizottságot nevez ki az állam és a római katolikus egyházi szervezetek közötti függő ügyek rendezéséről szóló egyezmény bizonyos intézkedéseinek végrehajtására. Ennek idején megemlékeztünk arról, hogy a fenti megállapodás alapján megjelent március 3-iki rendelet törvény értelmében a római katolikus paróchiák vagyoni jogi helyzetükkel kapcsolatban bizonyos kihágásokat kérhetnek az iskolák céljaira felhasznált ingatlanok telekkönyvi beírása tárgyában. A fentemlített bizottság hatáskörébe tartozik majd annak megállapítása, hogy az érdekelt katolikus paróchiák

megfelelnek-e a március 3-iki rendelet törvény második szakaszának első bekezdésében foglalt követelményeknek. A bizottság az erdélyi, bánáti, kőrösvölgyi és máramarosi római katolikus paróchiák által beérkezett iratokról minden egyes esetben jegyzőkönyvet készít, a jegyzőkönyvben feltüntetve saját véleményezését is és az ügyekben a vallásügyi miniszter hoz határozatot.

A fentemlített bizottság tagjai a következők: Stancu Bradisteanu miniszteriumi vezértitkár, elnök, dr. Durcovici Anfal a római katolikus egyház megbízottja, Russo Crucescu ügyvéd, Titus Dragos ügyvéd, Corneliu Rudescu, a kisebbségi miniszterium jogtanácsosa.

CORSO: MA 5. 7.15
9.15 órákor.

CAMILIA HORN, YTA RINA, LENY MARENBACH,
IVAN PETROVICH, WERNER FUEITERER

„Rioi leánykereskedők”

Futár: rotika, idegtépő izgalom, pazar tánc és zenészsámok. — Aktuális híradó!

(Folytatás a 3. lk oldalról)

Tárgyalások Moszkva és Belgrád között gazdasági egyezmény létrehozatalára

Berlin. A német távirati iroda jelenti: Németország közvetítésével sikerült Oroszország és Jugoszlávia között közeledést létesíteni. Moszkva és Belgrád megegyeztek abban, hogy kereskedelmi és fizetési egyezményre vonatkozó tárgyalásokat kezdenek egymással. A jugoszláv küldöttség a napokban indul Moszkvába.

Róma. Az olasz fővárosban nagy feltűnést keltett a hír, hogy Jugoszlávia tárgyalásokat kezd Moszkvával. A Popolo di Roma belgrádi jelentése szerint ennek a lépésnek politikai jelentőségét Belgrádban is elismerik. Hangoztatják, hogy ez a közeledés nem jelenti azt, mintha Belgrád jogot kívánna adni a bolsevizálásra. Lehetségesnek tartják, hogy a kereskedelmi tárgyalások megindulása bevezeti a moszkvai szovjetkormánynak jugoszláv részről való elismerését.

Az új folyam-egyezmény részletei

Belgrád. (Rador.) A román kormány kezdeményezésére a négy dunamenti államnak a nemzetközi Dunabizottságba kiküldött teljhatalmu delegátusai — mint már jelentettük — megegyeztek abban, hogy erővel intézkedések foganatosításával biztosítják a békés hajózás lebonyolítását a Dunán és megerősítik annak rendjét. A nemzetközi Duna-bizottság hétfőn este ülést tartott, amelyen V. V. Pella, mint a román kormány megbízottja felolvasta az alatti határozati javaslatot, amelyet egyhangúlag elfogadtak:

1. Nem közlekedhet a Dunán csak olyan hajó, amely személyeket, vagy árut szállít. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a Duna partjai mentén fekvő államok azon hajóira, amelyek rendőri felügyeletet gyakorolnak, de ezek a hajók is csak saját országhatáraikon belül közlekedhetnek.

2. Fegyverek, munició és robbanóanyagok szállítása a Dunán csak az illető ország külön engedélye alapján lehetséges. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azonban a Duna partján fekvő államokra, amelyek saját szükségleteiket a folyamon szállíthatják.

3. A súlyos anyagokkal, mint cementtel, ásványércsekkel és terméskövel terhelte hajók nem haladhatnak át a Vaskapu szakaszán, csak a berakodó állomás hatóságainak különleges engedélye alapján. A Vaskapu szakaszának hatóságai megfelelő intézkedéseket foganatosítanak, hogy az ilyen szállítmányok áthaladását biztosítsák.

4. A parti államok hatóságai szigorúan ellenőrzik az áthaladó hajók legénységét és nem engedik meg, hogy a legénység létszáma nagyobb legyen a szükségesnél. A hajókon tartózkodó személyzetnek megfelelő igazolványokkal kell rendelkeznie.

5. A Duna szakaszán, ahol a rendőri intézkedéseket végrehajtják, a partmenti államok minden intézkedést megtesznek, hogy ezen rendelkezéseknek érvényt szerezzenek.

Svédország Norvégia mellett

Stockholm. A német diplomácia közbejépeése ellenére az egész svéd sajtó tovább folytatja hadjárátát Norvégia, a testvérország érdekében. A lapok közlik a norvég hadvezetőség jelentéseit és a vezérkar mellett működő újságírók hiranvagát is leadják. Hambro norvég képviselőházi elnök titkársága az Imperial-szállóban ültette fel szállását és ide futnak be a Norvégiát érintő hírek. Megállapítható, hogy az északi vizeken semmiféle német előnyomulás nem történt. Narvikot kijáratották és a norvég ellenállás mindjobban megerősödik, mert az ország minden részéből érkeznek csapatok. Az a félelem, hogy Norvégiát a németek Svédországon keresztül megtámadhatják most megszűnt, mert a svéd kormány hivatalosan is bejelentette, hogy minden ilyen kísérettel szemben a legteljesebb ellenállást tanúsítja. A svéd hadsereg felkészült a meglepetések ellen. A norvégbarát tüntetések az utcákon állandósultak, bár a hatóságok intézkedéseket foganatosítottak. A kormány nem befolyásoltatja magát azonban a közvéleménytől és szabad kezét tart fenn magának. Az aknamezők elhelyezésével kapcsolatban Svédország különleges intézkedéseket kénytelen foganatosítani.

Petrovici képviselő kérdésére a kormány kisebbségi politikáját ismertette dr. Dragomir Silviu kisebbségi miniszter

A kisebbségek helyzete a Kamara előtt

Bucurestiből jelenik: A képviselőházban folytatták a céhörvény vitáját, amelynek során Gherman és Mavrocordat képviselők szólajtak fel és különböző indítványokat tettek. Vaida-Voevod királyi tanácsos képviselőházi elnök bejelentette a képviselőháznak, hogy Petrovici képviselő a kormány etnikai kisebbségekkel szembeni politikájának irányvonalával kapcsolatosan interpellációt intézett a kisebbségi miniszterhez. Dragomir Silviu dr. kisebbségi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy az interpellációt a képviselőház csüörtöki ülésének napirendjére tűzzék.

A szenátusban Paul Teodorescu tengerészeti és jégügyi miniszter a kikötők és területi vizek rendje fenntartásának érdekében törvénytervezetet nyújtott be. Az ügyben sürgőssége kért, amit meg is szavaztak. Gigurju törvénytervezetet nyújtott be a hidraulikai szindikátusok megszervezésére vonatkozólag. A napirend következő pontja ezután annak a törvénynek megszavazása volt, amellyel a Parlament jóváhagyja a Rosia, Pipir és Targu-Neamt helységekben levő állami erdőknek az egyik német fakitermelő vállalatnak való bérbeadását. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter felvilágosítást adott az ügyre vonatkozólag, jöbök között a nagyvezérkar kedvező véleményezését is ismerte. A törvényjavaslatot ezután a szavazás során elfogadták. Öt törvényjavaslat megszavazása után megvitatták azokat a kivételes intézkedéseket, melyeket a kikötőkben és a felsővizeken a rend fenntartása érdekében foganatosítottak.

Bucurestiből jelenik, A kamara ülésén Petrovici képviselőnek a kisebbségi kérdéssel kapcsolatos interpellációja után Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter emlékeztet szövegre, aki a kisebbségi kérdést részletesen ismertette. Silviu Dragomir miniszter beszédének bevezető részében rámutatott arra, hogy a romániai kisebbségek mindenkor a legteljesebb szabadságnak örvendtek, mert

a román politika vezérelve az, hogy az ország valamennyi polgárát egyenlő jogok illetik meg és 1938. februárjában az új alkotmánnyal teremtett új helyzetben a kormány az alkotmány keretében véglegesen rendezte a romániai kisebbségek kérdését. E célból 1938. augusztus elsején minisztertanácsnapló jelen meg, amely ezt a problémát a kisebbségek teljes megelégedésére rendezte

— Románia számára — folytatta beszédét a miniszter — a kisebbségi kérdés szigorúan belülnnek számít. Sem földrajzi helyzete, sem pedig a kisebbségek alacsony száma, valamint az a történelmi folyamat, melyből a román nép Románia jelenlegi területén származott senkit sem jogosít fel arra, hogy ezt a kérdést nemzetközi terevre vigye. A román kormány ebből a körülményből kiindulva lehetőséget keresett arra, hogy a kisebbségek hagyományos élet körülményeit valamennyi téren minél szélesebb alapokon biztosítsa.

— A miniszter ezután felsorolta mindazokat a kedvezményeket és könnyítéseket, amelyek 1938. óta a mai napig a romániai kisebbségeknek nyújtottak, abból a célból, hogy ezeknek a többségi lakossággal való együttműködését a román állam keretében

minél szorosabbá fűzzék. Ezen könnyítések közül a fontosabbak a következők voltak: A kisebbségeknek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való beillesztése, amely által politikai jogukat akadály nélkül gyakorolhatják azon a réven, hogy képviselőiket a parlamentbe küldhetik. Az állampolgárság elnyeréséről szóló törvény módosításával, valamennyi kisebbség számára lehetőséget biztosít, hogy mindazok, akik az állampolgársági listákon nem szerepelnek, a román állampolgárságot elnyerhessék. Lehetőséget nyújtottak a kisebbségeknek, hogy hitéletüket folytathassák és fejleszthessék és ecébből niabb református missziós és evangélikus szuperintendenciát létesítettek a romániai magyarok kérelmére. A református és unitárius lelkészek fizetését a katolikus papok járandóságának színvonalára emelték és ezeket az összegeket az állam költségvetésbe felvették. Rendezték a román katolikus egyház és az állam között fennálló ellentéteket. Iskolai téren a kisebbségek számára a legteljesebb szabadságot biztosították. A román állam költségvetésbe jelentős összegeket vett fel a kisebbségi telekezeti iskolák támogatására, törvényesítette a szülői felügyelőségi jogát, újabb telekezeti és állami kisebbségi tanművelő iskolákat létesített. A községek költségvetésében megfelelő összegeket biztosítottak a kisebbségi intézetek fenntartására és általában egész sor, az oktatással összefüggő kívánságukat rendezték. Mindezekon kívül gazdasági és társadalmi téren szintén könnyítéseket hirtak, ami által az állam keretében előnyös helyzetet biztosítottak számukra.

— Ilven feltételek mellett természetes, hogy a romániai kisebbségek szinte és lojális együttműködés irányában kell igazodniuk, úgy a román nép, mint a kormány iránt és az állam érdekeivel közösséget vállalniuk.

Végül a kisebbségi miniszter megállapította, hogy ez a szoros együttműködés és együttérzés valóban helyreállott, ami különösen a mai időkben megelégedést váltott ki.

KAMARA SZINHÁZ

Pénteken este 9 órakor:

Játék a kastélyban

MOLNAR FERENC nagyszerű vígjátékának reprise

Jegyek elővételben a színházi pénztárnál.

Végeért a tartományi helytartók bucurestii tanácskozása

Tegnap folytatódott a belügyminiszteriumban a 10 tartományi helytartó értekezlete. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter közölte, hogy az ideai mezőgazdasági munkálatok elvégzésére a szükséges intézkedéseket megtették, biztosítva a vetőmag-szükségletet. A tartományi vezetők ezután ismertették, hogy az elmúlt esztendőben miként nyertek felhasználást a mezőgazdasági kvótákból származó összegek. A földművelésügyi miniszter meg-

adta a helytartóságok vezetőinek kérdéseire a vonatkozó felvilágosításokat.

Ghelveanu belügyminiszter összefoglaló adta a konferencia eredményeiről és egész sor utasításban ismertette a tartományi vezetők legfontosabb feladatait, majd megköszönte a tartományi főnökök közreműködését a tanulságos és fontos konferencián.

Forum Filmszínház

Holnap

GORILLA

Ma nincsen előadás

Premier

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-34. Működő címe: KOZLONY

Működő címe és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 || Egy hónapra 70

Felvilágosodott értelem...

Irtai: Hontochol István

Az aradi Magyar Népközség néhány hónapja elszórt emberbaráti kötelességének tett eleget, amikor a nincstelenség érdekében riadót lútt a magyarság körében. A karácsony szent gondolatát akarta széppé tenni azok számára, akik tegnap összetörve hideg szobákban gondoltak a holnap mindjobban erősödő gondjaira. A toborzó nem hangzott el hiába, mindenki adott, akiben volt szívet meleg szív és ünnepet várásból a hétköznapból azok számára, akik velünk egy nyelvet beszélnek. Azóta sok százan érzik, hogy nincsenek egyedül és van valahol egy szervezet, ahol figyelemmel kísérik sorsukat. Az aradi Magyar Népközség ismét tervezett és cselekedett. Alig néhány hete, hogy megszervezte a népkönyvtárat, hogy a legszegényebb ember is jó és tanulságos könyvhöz jusson. Átérezve a kérdés sürgősségét, kezdeményezte ezt a fontos kulturális tervet, mert a műveltség melegeben találhatunk menedéket a „világmelegváltó” eszmék viharai elől. Ahol a művelődés második helyre szorul, ott előbb-utóbb megint az ember hite. A magyar könyv iránti vágy és tisztelőt fog élni abban a részben, amely gondterhesen áll le napjait, csak hozzá kell tennünk és mindannyiunknak a könyv szerelemese, barátja és sokszor vigasztalója, tanácsadója lesz. A népkönyvtár népi kultúra gyarapodását jelenti és ezt látni kell valamennyiünknek. Akiknek megadott, hogy derültebben nézzenek életük további napjai elé, örömmel adjanak testvéreiknek abból, amilyük van. Európa eme felében béke bontol a politikai és diplomáciai harcok e türelmetlen korszakában több-keves, de biztonság uralkodik a lelkekben. Eppen ezért munitassuk meg, hogy nem vagyunk önzösek és tudunk adni. A felkeltőrendi eszmék céljait a gyákrán fellángzó önzést. Nincsen méltóbb célja az emberi hajlamnak, mint művelődni. Az a könyvkiadás, melyet a népi közközségünk kezdeményezett, komoly cselekedet, amely hatásos, maradandó és értékes ajándék. Nem csak szóval, hanem szívvel nem nagy zajjal, hanem csendben magunkévá kell tennünk ezt az akciót és az aradi magyar népkönyvtárat erős szellemi várunkká varázsoljuk. Nem kell sajnálnunk ha valamelyest megfoghatjuk is házi könyvtárunk és lemondunk egy-két olyan könyvről, amely számunkra kedves és értékes. A mi könyvtárunknak erősödni kell és ezt csak egy érthető el, ha a már rendelkezésének átadott népi könyvtárunkat kellően felszereljük és a követelményeknek megfelelően gyarapítjuk.

Ennek a magyar kultúrászmének szolgálatát mi mind, népcsoportunk ezer és ezer közkezeleténél. A könyvtárnak be kell töltenie hivatását. A magyar népi könyvtár mindenkié. Azt akarjuk, hogy megfelelő kultúrán mozogjon négyünk szellemi felkészültségünk nagy erő s könyvben áteszt az élet viharain és ma felvilágosodott értelemre van szükség. A pénz, a blu külsőség, a hatalom, mind mind, a tudás és a szellemi nagyság az maradandó. Ezért a gondolatért támogassuk mindannyian a magyar népi könyvtárat.

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 8.83, London 15.62, Newyork 446.00, Brüsszel 74.75, Milánó 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.00, Szófia 5.50, Belgrad 10.00, Bucuresti 2.25.

Flora (volt Reusz) jéggyár. Tel. 1141

— A nemzetközi Vörös Kereszt vezetőségének ülése. Genéből jelentik: A Vörös Kereszt ülést tartott, amelyen többek között Románia, Belgium, az Egyesült Államok, Litvánia, Hollandia, Svájc, Törökország és Jugoszlávia képviselői vettek részt. (Rador.)

— Kedvezően véleményezték a papírárak emelésére vonatkozó előterjesztést. Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb kartellbizottság ülésén kedvezően véleményezték a papírelosztó hivatal ár-emelési kérelmét. A végleges döntést a nemzetgazdasági miniszter hozza meg. A kartellbizottság különbséget tesz az iskolakönyvek és újságok számára szükséges papír között.

— Munkáspárti győzelem egy angliai választáson. Londonból jelentik: A Butter Sea-i részleges választáson Douglas munkáspárti képviselőt választották meg 9946 szavazattal. Ellenfele Joyce, békepárti jelölt volt, aki csak 790 szavazatot kapott és így elvesztette azt a 150 angol fontot, amelyet a jelölteknek biztosítékként kell letétbe helyezni arra az esetre, ha a szavazatok egy nyolcadát nem sikerült elérnie. (Rador.)

— A HENTSEK KÉRIK A HUSTALAN NAPOK MEGSZÜNETÉSE. Timisoara—Temesvári tudósítók jelentik: A temestartománybeli élelmiszeri cseh megbízásból Olariu Petre elnök, Sechei Alexandru elnök és Gajo Andrei titkár Bucurestibe utazott. A küldöttség megjelent a nemzetgazdasági miniszteriumban és a hét hét hústalan nap megszüntetését fogja kérni. Amennyiben azonban az erre vonatkozó törvényt a kormány nem helyezi hatályon kívül, ami nagy remény nincsen, úgy kérik fogják, hogy a hústalan napokon legalább a nyári hónapokban a könnyen romlandó húsélelmiszereket árusíthassák.

— Meghalt futásfalvi Pál Imre. Budapestből jelentik: Az elmúlt héten Budapesten, 54 éves korában meghalt vitéz futásfalvi Pál Imre, erdélyi származású nyugalmazott honvédeztredes, a kiváló sportember. Kevesen tudják, hogy Pál Imre nyerte Románia első vívóbajnokságát is: 1921-ben Aradon tartották meg ezt a bajnokságot amelyen az akkor a hunvadmegyei Fehérvizen gazdálkodó nyugalmazott ezredes is részt vett a KAC felkérésére. Az elhunyt a vívósporton kívül kitűnő sző is volt. ő szervezte meg annak idején az első katonai sző-osztágot. Fvékkel ezéltt repatriált és családja körében visszavonult életet élt.

Byrd tengerenagy nyilatkozott felfedező utjának eredményéről

Santiago de Chile. Byrd tengerenagy, amikor megérkezett felfedező utjáról, kijelentette, hogy a mágneses iránytűjének eltéréseiből megállapította, hogy a Föld mágneses sarka körülbelül 108 mérföldre eltolódott nyugat felé. A tengerenagy hozzáfűzte, hogy a Föld geográfiai pólusától kb. 3500 mérföldnyire gazdag szénrétegeket talált, ami azt bizonyítja, hogy ez a terület valamikor trópusi éghajlat alá tartozott. Eddig még ismeretlen vidékek földm elreplűve pedig több kisebb szigetet és 4 hegylancot fedezett fel. Az újonnan felfedezett területeken két megfigyelőállomást rendezett be és ott 28 embert hagyott hátra.

— A városi légvédelmi (MONT) iroda a mezőgazdasági minisztériumtól kapott leirat alapján felszólítja az aradvárosi traktor-tulajdonosokat, hogy április 20-ig adjanak be nyilatkozatot, amelyben feltüntetik a pénzügyigazgatósági engedély számát, a traktor gyárigyét, a löerök számát, az üzemanyag milyenségét, illetve annak megjelölését, hogy ekés, boronás, vagy tárcsás traktorról van szó.

— Az osztálysorsjáték április 18-iki húzásának eredményei. Főorsjegy: 8.000.000 lelt nyert a 76451 számú sorsjegy, 1.000.000 lelt nyertek a következő számú sorsjegyek: 3648 8533 10036 22093 34838 41911 65629 73089 73438 88524 94984 96756. 1600 lelt nyertek a következő végződésű sorsjegyek: 11 16 24 41 69 83 89 95. Meléksorsjegy: 200.000 lelt nyertek a következő számú sorsjegyek: 102297 112077 121413 153027 209117 211878 212399 216492 216750 227675 261381 263767 265499 278203 333970 429426 442506 470856. 400 lelt nyertek a következő végződésű sorsjegyek: 064 111 168 334 530 644 734 779 802 945. A közölt számok helyességéért nem vállalunk felelősséget.

Hajnali beszélgetés

— Meg tudná-e mondani, hogy hány óra?
— Öt óra
— Reggel, vagy este öt?
— Reggel.
— Most még csak azt szeretném tudni, — tegnap reggel van-e, vagy ma reggel?

„A Népközség társadalmi különbség nélkül tömöríti a magyarságot”

Cluj—Kolojzvárról jelentik az Aradi Közlöny tudósítója: Teleki Adám gróf, országgyűlési képviselő látogatást tett a kolojzvári Székely Alkalmazottak Egyesülete műsoros ünnepéjén, amelyen a Római Katolikus Gimnázium nagytermében tartották meg. Az Egyesület nevében Teleki Adám grófot Kibedy Albert elnök üdvözölte, aki beszédében ismertetve az egyesület munkásságát, közölte, hogy a székely alkalmazottak minden támogatás nélkül, kizárólag önmagukra támaszkodva fejtették ki eddig tevékenységüket. Az egyület a Magyar Népközség támogatása alá helyezik és biztosítják a Népközséget, hogy nem fog csatlakozni a székely alkalmazottakban. Tejeki Adám gróf válaszában többek között a következőket mondotta:

— A Magyar Népközségnek az a feladata, hogy a magyarságot társadalmi különbség nélkül egyetlen erős táborba tömörítse. A Népközség természetesen igaz szívvel támogatja a székely alkalmazottak egyesületét.

— A vallásügyi minisztérium intézkedése a most következő izraelita ünnepekkel kapcsolatban. Bucurestiből jelentik: A vallásügyi minisztérium a bucurestli zsidó hitközség kérésére közbenjárt a rendőrprefektúrán, hogy megakadályozzák a pászkának és a pászka-lisztnek hitközségi engedély nélküli árusítását. Azok az üzletek, amelyek a pászkát engedély nélkül hozzák forgalomba, az áru elkobzásának teszik ki magukat.

— Meghalt Daescu Ioan törvényszéki főjegyző. Hosszas szenvedés után 55 éves korában elhunyt Daescu Ioan törvényszéki főjegyző, a törvényszéki főelőnöki iroda vezetője. Daescu Ioan hosszabb ideje szívinfarktusban szenvedett, sokáig ágyban fekvő beteg volt és az elmúlt napon többször ismétlődő szívrohamot leengyült szervezete nem volt képes elviselni. Az elhunyt koporsóját a görögkeleti ortodox szertartás szerint csütörtökön délután 4 órakor szentelték be az Eminescu-utca 6. szám alatti gyászház udvarán, amelyen zsúfolásig töltöttek meg a törvényszék bírái, Ludosan Nicolae főelőnök és Ionescu S. Petre főjegyző vezetésével a törvényszék és ügyészség tisztviselői, női és tisztviselői, valamint az elhunyt barátai és ismerősei. Miután az egyházi szertartás megtörtént, Ionescu S. Petre vezető-főjegyző rövid beszédet mondott, amelyben Daescu Ioan példás huzgalmat és kiváló tisztviselői tevékenységét példaképpen említette meg. A vezető-főjegyző szépen felépített, megható gyászbeszédet Antonescu Dumitru törvényszéki főjegyzőhöz beszédet követve, aki a kártársak nevében vett búcsút Daescu Ioanól. Ezután a gyászmenet megindult az állomás felé, ahol a koporsót vonatra helyezték és Turnu Severinbe szállították. Itt helyezik örök nyugalomra az aradi törvényszék köztsz. telephelyén állott irodavezetőjének földi maradványait. Daescu Ioan 15 esztendővel ezelőtt került Aradra és úgy feleltessé, mint az aradi igazságtársadalom és a népközség elismerését vívta ki működésével.

— Feloszlatták a vaslui és a mureurea cluj-i gyűjtőtáborokat. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium közli, hogy a mai nappal a vaslui és csikszeredai vasgárdista gyűjtőtáborokat feloszlatták. Ezzel a még őrizetben tartott valamennyi volt vasgárdistát szabadlábra helyezték.

— A volt osztrák-magyar postatakarékpénztári betétek ügye. Közvetlenül, hogy Bartha Ignác országgyűlési képviselő írtékes helyről olyan ígéreteket kapott, hogy a postatakarékpénztár visszafizeti a volt osztrák-magyar betéteket. A kifizetés állítólag 1:2 arányban történik és az összegek folvósítását már májusban megkezdik. Érdeklődünk ebben az ügyben az aradi postafőnökségen, ahol közölték, hogy a kifizetésekre vonatkozóan még semminemű utasítás nem érkezett. Más forrásból érkező értesítés szerint a betétek kifizetését csak akkor kezdik meg, ha a Nemzeti Bank a még hátralékban lévő ötmillió aranykorona ellenértékét kitevő összeget elmaradt kamatok fejében befizeti a postatakarékpénztár központjához. Ennek lebonyolítása bizonyára hosszabb időt igényel és emiatt minden valószínűség szerint elhalasztják a májusra jelzett kifizetéseket.

— Megjelent Szántó György új regénye. Most jelent meg Nagyváradon, az Új Erdélyi Könyvek sorozatában Szántó György új regényes önéletrajza, az „Eljárt évek”, amely munka a szerző gyermekkorának festői felelevenítése.

— Rendőrségi közlemény lengyel menekültek lakásbérletére vonatkozóan. Az aradi rendőrség felszólítja mindazokat a háztulajdonosokat és bérlelőket, akiknél lengyel menekültek jelentkeznek lakásért, akár bérleti akár albérleti minőségben, hogy minden esetben 24 óra belül jelentésük azt a rendőrhatalóságnak. A fenti rendelkezés be nem tartása esetén a vétkesek ellen az ingatlankönyv-törvény alapján eljárás indítható és a maximális büntetéssel sújtják őket.

Meghalt Ady Lajos

Budapestről jelentik: Rövid budapesti távirati jelentés adt arról, hogy Ady Lajos, debreceni tankerületi főigazgató, író, a nagy költő: Ady Endre testvéröccse, hosszas betegség után a magyar fővárosban elhunyt. Ady Lajos 1881-ben Érmindszentben született. Egyetemi tanulmányai után Zilahon, majd Budapesten volt középiskolai tanár. Számos novellát és cikket írt, amelyeket nem saját neve alatt, hanem "Nagy János" álnévvel közölt, hogy az Ady-név irodalmi tündöklése ne befolyásolhassa irodalmi munkássága iránti kritikát. Ady Lajos 1919. óta debreceni tankerületi főigazgató volt s e minőségben számos értékes tankönyvet írt a középiskolák tanulmányi anyagára. Költő testvére hajlaja után, mint legilletékesebb, összeállította Ady Endre életprajzát és 1923-ban, amidőn a modern magyar irodalom legfényesebb csillagának fénye mindenki szeme előtt meggyújtott ragyogott, közrebocsátotta az ifjúkori műveket, amelyek irodalomtörténeti jelentőségük s megvilágításuk Ady Endre költői kiteljesülésének érdekes útját.

Ady Lajos 21 esztendő múlva követte testvérét, Ady Endrét, a halál ismeretlen mélységébe, amely eltakarja örökre a mulandó testet, de az Ady-nevet nem homályosíthatja el: a név töretlenül tündököl, amíg él a magyar irodalom...

Nyersbőr-kvóta megállapítása. A nemzetgazdasági minisztériumban működő nyersanyag-igazgatóság közli, hogy a marhabőrök összegyűjtéséről és felhasználásáról szóló törvény értelmében bőrfeldolgozó üzemek a nyersbőrkvóta megállapítása végett forduljanak a minisztériumhoz, mely kiutalja a megfelelő mennyiségű nyersbőrt. A kvóta megállapítási kérelemhez mellékelni kell a munkakamara, vagy ahol ez nincs, a város, illetve község bizonyítványát és abban igazolni kell, hogy a kérelmező jogosult bőrfeldolgozásra. Fel kell tüntetni az üzemben dolgozó munkások számát is. Be kell jelenteni ezenkívül azt, hogy a bivalyborjú, ökör, tehén és 16 kilogrammon felüli növendék-marha, borjú, kecske, juh és jó bőrből milyen mennyiséget tud feldolgozni az üzem.

Meghalt Germanova asszony, a világhíres emigráns orosz színésznő. Páris. Germanova asszony, a világhírű orosz drámai színésznő, az orosz Duse Eleonora tegnap meghalt. A bolsevizmus elől menekült el Oroszországból és szintársulatával bejárta az egész világot mindenütt óriási sikert aratva. Az elhunyt művésznő 10 évvel ezelőtt végleg visszavonult a színpadtól.

Wolff Károly kiállítása. Vasárnap, április 21-én nyílik meg Aradon Wolff Károly festőművész kiállítása a Kultúrpalotában. Az értékes kiállítást máris nagy érdeklődéssel várja a város művészethódvok közönsége.

Elsőrangú kivitelben, mérsékelt áron

női ruhák, kabátok, stb. készülnek
SARLOT SZALON Str. Bratiano
(Minorita-palota)
3-ik kapu, I. emelet

MÁS MEGYERELI RENDSZÁMOT VISELŐ GÉPKOCSIK TULAJDONOSAINAK FIGYELMÉBE! Az aradi rendőrség közigazgatási ügyosztálya közli, hogy a belügyminisztérium 5037-1940. számú rendelete alapján mindazok az aradi és aradmegyei lakosok, akik más megyebeli rendszámot viselő autótól rendelkeznek, harminc napon belül kötelesek ezt bejelenteni az aradi rendőrség közlekedési ügyosztályán. Ennek elmulasztása súlyos büntetést von maga után. Ugyancsak felelősségre vonják azokat a garázs- és háztulajdonosokat is, akik helyt adnak olyan más megyebeli rendszámot viselő autónak, amelynek Aradmegye területén lakó tulajdonosa van és a gépkocsit nem jelentették be az aradi rendőrségen a fenti kötelemények megjelölésére.

Visszaélés miatt elfűt csendőrmester. A tgmuresi-marosvásárhelyi törvényszék hivatalos hatálommal való visszaélések miatt egyévi börtönbüntetéssel és 5000 lei pénzbüntetéssel sújtotta Sárba Marin mezőkapusi (Marosmegye) csendőrmestert.

Megvesztegetés címén vonták felelősségre, de kiderült, hogy megzsarolták. Timisoara (Temesvár). Két évvel ezelőtt az ügyészség letartóztatta Golumbovic Victor postafelügyelőt mert megállapítást nyert, hogy alárendelt vidéki postafelügyelőköt különböző összegeket követelt, hogy állásaikban hagyják őket. Az állásából elmozdított postafelügyelőt a törvényszék annak idején egyévi fogságra ítélte. Még mielőtt Golumbovic ügye kirobbant volna, a postafelügyelő jelentette Ghilezan Gheorghe, nagykormányosi postamester, aki egy levélben 2000 leit küldött a felügyelőnek. A postamester kihallgatása során bevallotta, hogy Golumbovic zsarolta és nem tudott több pénzt küldeni. Miután Golumbovic a küldött összegeket keveselte, feleltette a postamestert. A törvényszék rövid tanácskozás után felfmentette Ghilezan a vesztegetés vádjától, mert minden kétséget kizáróan megállapították, hogy Ghilezan Golumbovic felügyelő zsarolásának esett áldozat. A felfmentés ítélet ellen az ügyészség fellebbezett.

Érvényben vannak már a budapesti Nemzetközi Vásár utazási és vízumkedvezményei

Budapestről jelentik: Kedden, április 16-án érvénybe lépnek az április 26-án megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásár utazási és vízumkedvezményei. Akár vasúton, akár hajón, akár gépjárművön utazik a látogató a vásárra, mindenütt akadálytalan az út, hiszen az árvek a közlekedési vonalakban nem tettek kárt. A kedvezményes utazás elengedhetetlen feltétele az utlevél kivétel a válgazolvány és a vízum. Válgazolványt minden utazási és menetjegyirodában és a vásár minden tb. képviselőjénél bárki szerezhet magának. Az olcsó vízumot pedig előzetesen és idejekorán kell a lakóhely szerint illetékes magyar külképviseleti szervől megszerezni.

A magyar vasúton, ahol jövet is menet is 50 százalék az utazási kedvezmény, mindkét menetirányban meg lehet az utazást szakítani. Az olcsó vízummal általában 12 napig tartózkodhatik a látogató Magyarországon s ezalatt az idő alatt három ízben utazhat kedvezményes áron Budapestről bármely magyarországi állomásra és onnan vissza Budapestre.

A válgazolványban levő levelezőlap felhasználásával, bárki az igényeinek legjobban megfelelő lakásbiztosítást kérhet már előzetesen Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalától.

A vásár nemzetközi látogatóinak kedvéért és azok tiszteltetere az idegenek tartózkodása alatt Budapest nemzetközi igényeknek megfelelő szórakozási lehetőségekről is gondoskodott. Főként zenei és sportesemények azok, amelyeknek élvezésénél mellékes a nyelvtudás és éppen ezért egészen kimagasló zenei és mindennemű sportesemények színhelye is lesz Budapest azokban a napokban, amelyekben a külföldiek a vásár kedvezményeivel Magyarországon tartózkodhatnak.

Érdekes és figyelmenremélő, hogy Magyarországon a múlt év nyara óta alig emelkedett az árindex néhány százajékkal. Ez az emelkedés is csak néhány cikknel mutatkozik meg, egyébként ma is változatlanul olcsó minden. A vásár nagy nemzetközi eseményére, mint az előző években természetesen most is felkészült Budapest s a vendégek ellátásában úgy, mint ahogy a múltban sem volt, ezúttal sem lesz semmi hiba.

Április 26-án nyílik meg az idei Budapesti Nemzetközi Vásár és tart május 6-ig este 12 óráig, a látogatóknak tehát legkésőbb május 6-ig déli 12 óráig Budapestre kell érkezniük.

A Szociális Misszió kávédelutánja. Csütörtökön délután tartotta meg hangulatos, jótékony célú kávédelutánját a Szociális Misszió a Credo hitbuzgalmi egyesületi teremben. A nagyszámú vendégcsereg kitűnő hangulatban, kedélyesen töltötte el a délutánt. A Misszió tagjain kívül jelen voltak az összes aradi jótékony célú egyesületek képviselői. A háziasszonyi tisztet B. Vojtek Ilona, dr. Boros Ernőné, D. Urbán Kató és Derecskei Károlyné látták el. Az ügy felszolgálatát Kalap Margit, Nagy Erzs, Schwiegl Zsuzsi és Tóth Csibi, a Leányklub tagjai végezték.

A CSELEDEK BÉRE UTÁN MINDEN ESETBEN BE KELL FIZETNI A SZEMÉLYZETI ADÓT. Célról-Közlőszárról jelentik: A pénzügyigazgatóság megkeresést intézett a minisztériumhoz a cseledádó fizetésére vonatkozóan, melyre a válasz most érkezett meg és amely szerint az egyenesadó 43. paragrafusa értelmében a fizetés után adó minden néven nevezendő adó után levándó, tekintet nélkül a fizetés értékére. Kedvezmény: illetve adómentességet a 44. szakasz értelmében csak a kézmunkások (szakmunkások) kapnak, tehát a cseledek nem. Eszerint a cseledek fizetése után minden esetben le kell fizetni a személyzeti adót.

Üresedésben levő állások a budapesti rendőrségen. A rendőrségvezérigazgatóság közli, hogy a budapesti rendőrségvezérigazgatóság főbb komisszári, segédkomisszári, detektív-fogalmazói és rendőrlégénység-parancsnoki állás van üresedésben. Az érdeklődőknek április 25-ig kell kérvényüket eljuttatni a rendőrségvezérigazgatóságra. A jelentkezőknek az alábbi feltételeknek kell megfelelniük: a komisszári állásra jelentkezőknek: jogi végzettség, segédkomisszári állásra jelentkezők: érettségi bizonyítvány, detektív: elmozdult, vagy ezzel egyenértékű végzettség, fogalmazói: érettségi és a rendőrlégénységi parancsnoki állásoknak ugyancsak érettségi bizonyítvánnyal kell rendelkezniük és a hadsergben tiszti rangjuk kell legyen. A jelentkezők 30. évétől nem lehetnek idősebbek. A kérvényhez csatolni kell a születési bizonyítványt, a katonai könyv másolatát, erkölcsi bizonyítványt, valamint hatósági orvosi igazolványt, hogy teljesen egészségesek. A jelentkezők a NUP tagjai kell legyenek. A pályázók részére május második felében tartják meg a felvételi vizsgákat, amely szóbeli és írásbeli tételekből áll.

A tornaegyesület turistaosztálya több túrát indít f. hó 21-én, vasárnap a Hegyhátra. Cél: a lüadai emlékmű, Márkus Béla és Várady József vezetésével induló csoportok az 5 órai villamossal, míg Glück László túrája a 8 órával indul. Utirány megbeszélése a villamoson.

SZÍNHÁZ

„Játék a kastélyban“

Molnár Ferenc vígjátékának ma van a repriz előadása

Kivételes várakozás előzi meg Molnár Ferenc „Játék a kastélyban“ című pompás, világsikerrel elért vígjátékának péntek esti előadását. A Kamara Színház igazgatósága nagy igyekezettel készült, hogy valóban fővárosi keretben hozza színre Aradon a darabot. A színparkozásban szellemes, tökéletes színpadtechnikai ismeretiről tanuskodó mű péntek estén kívüli szombat este és vasárnap délután 6 órakor is műsoron van. Jegyek valamennyi előadásra kaphatók a színházi pénztárnál.

A Kamara Színház műsora:

Pénteken este 9 órakor: „Játék a kastélyban“. Molnár Ferenc briliáns vígjátékának repriz-előadása. A prózai együttes fellépésével.

Szombaton este 9 órakor: „Játék a kastélyban“.

Családi dráma Kispest közelében. Budapestről jelentik: A Kispest közelében lévő Ganztelepen Bőr Imre, Beszkárt-alkalmazott összeszólalkozott a feleségével, aki a veszekedés hevében baltát ragadott és férjét azzal fejbeverte. Bőr erre kíváncsi volt a konyhába, ahol az asztal fiókjából kivette a konyhakést, majd feleségére vetette magát és átvágta annak nyakát. Az asztal szőnyegén azonnal meghalt. Bőr hazatérő anyósa vette észre a családi drámát és értesítette az esetről a rendőrséget. A férjet beszállították a kórházba, de életbenmaradásához nincs remény.

Árlejtések az aradi városban. Aradváros polgármesteri hivatala. 3026. szám alatt árlejtést hirdet 1940. április 20-án, szombatra, a városháza 104. számú szobájában a következőkre: délelőtti 9 órakor a színházépületben levő Palace-kávéház helyiségeinek bérbeadására két évre. Délelőtti fél 10 órakor 400 vagon tűzifa szállítására, az előjáróság és a városi intézmények részére. Délelőtti 10 órakor a színházépületben levő, volt Limbeck-féle üzlethelyiség bérbeadására. Délelőtti fél 11 órakor a városi gátakon levő 10 kaszálásának bérbeadására 3 évre.

A tornászok turistáosztálya román kúsvétkor f. hó 28-29-30-május 1-én negynapos túrát indít Erdély egyik legszebb vidékére. Poiana-Marului. Muntele Mic-re Felvilágosítások az egyesületi helyiségben.

Öngyilkosság Petrosaniban. Petrosan-Petrosényből jelentik: Nicolae Sedeanu városi kúster felakasztotta magát és mire tettét észrevették, meghalt. Az öngyilkosság elkövetése előtt egy fél órával írásbeli levelet küldött a rendőrségnek, amelyben bejelentette öngyilkosságát. A fiának és leányának hagyott búcsulevelében az öngyilkos nem indokolta meg, hogy miért dobta el magát az életet. Érdekes, hogy a kúster elvált felesége évekkel ezelőtt ugyan csak öngyilkosságot követett el.

Kerékpártúra. A tornaegyesület turistaosztályaának kerékpárosai kedvező idő esetén (eső és szélmentes) f. hó 21-én, vasárnap reggel 7 órai indulással harmadik edző túrájukat tartják meg Pécskára és vissza. Tá: 46 km. Ezen a túrán még mindig résztvehetnek kezdők is. Csak jó gépekkel és gumikkal lehet indulni. Visszaérkezés déli 12-1 óra között. Találkozás a gyermekkorház autbuszmegállójánál. Vendégeket szívesen látunk. Vezető: Fränkel Alfréd mérnök. Felvilágosítások az egyesületi helyiségben: Piata A. Iancu 21.

A magyar írtentárok civil feleségeiről közöl nagy képes beszámolót a Film Színház Irodalom ut száma, ami Harsányi Zsolt, Endrődy Béla, Megyeri Sári és Bárdos Arthur írásai mellett Márkus László nyilatkozatát. Csehov novelláját közli és érdekesebb, népszerűbb olvasni és nézni valóval köti le az olvasónak a figyelmét. Egyed Zoltán szenzációs regény, folytatása, színházi levél és hőmörös mozikritika mellett, képes tarka-barka, képzőművészeti reitvény, lö sport és viccrovat egészíti ki az ut szám érdekes tartalmát, mely 32 nagy oldalon, mely nyomásban jelent meg és 10.- leírt kapható bármelyik újságárúsnál.

Koszorúmegváltás. Koszorúmegváltás címen a Szeretethez javára az alábbi adományok folytak be: Schattler Gizella ravatalára: Sugár Béla 30 lei. Szőlősi Arnoldné 50. özv. Róth Lajosné 100. Leipniker Andor 100 lei. Spitzer Simonné ravatalára: Özv. Párber Lajosné 500 lei. Molnár József és neje 500. Hátfas Dezsőné 500. Fülöp Viktor és neje 500. Hermann Betti 100. Lichtmann Ferenc 100. Mandi Ferenc 100. özv. Lőrincz Józsefné 50 lei.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK: ANGEL gyógyszerész. Piata Catedralei 16. OMESCU gyógyszerész. Bulev. Reg. Maria 16. RESZTENBAUM gyógyszerész. Strada Mărăsesti 68.

SPORT KÖZLÖNY

Pénteken állítják össze az AMEFA csapatát az U. Tricolor elleni mérkőzésre

Kedden is játszanak kerületi bajnoki mérkőzéseket Aradon

Az AMEFA csapata Vágó irányítása mellett szerdán délután kiadós edzést tartott, amelyen az első csapat valamennyi játékosán kívül Szabó II., Czapos, Gyarmati, Simandan vettek részt. Két könt futottak először a játékosok, majd kondíciójavító tornagyakorlatokat végeztek, majd a csatárok a keresztlabdákat és kapásból való lövést gyakorolták. Valamennyi játékos nagy kedvvel gyakorlatozott és a komoly, céljudaos munkának bizonyára meg is lesz a gyümölcse.

A csapat pénteken újabb, kiadósabb edzést

tart, amely után az U. Tricolor elleni csapatot össze is állítják.

A keddi ünnepnapon folytatódnak az alkerületi elsőosztályu bajnokság küzdelmei és a műsoron három meccs szerepel: Délelőtt a Gloria pályán az SGA és az Olimpia mérkőznek, az Unirea pályán, délután pedig kettős műsort bonyolítanak le a csapatok: 15.00 órakor a CAA a Transilvania-val, 16.45 órakor pedig az Intelegerea az Unirea-val méri össze erejét.

CAA—Titanus és SGA—Crisana CFR a kerületi bajnokság fordulójának főeseményei

Erdekes küzdelmeket ígérnek a mérkőzések

Az alkerületi elsőosztályu bajnokságban, mint megirtuk, négy mérkőzés kerül vasárnap lebonyolításra, miután az Olimpia a Gaianától, az Intelegerea pedig a Banatultól szerez játék nélkül pontokat. A lejátszásra kerülő négy mérkőzés közül főként a CAA—Titanus és az SGA—Crisana CFR mérkőzése ígérnek jó sportot, de izgalmas küzdelem várható az Astra—Tricolor és a Transilvania—Unirea mérkőzéseken is.

A CAA és a Titanus előre láthatólag élvezetes csatát fognak vívni egymással, amelynek győztesét megőszolni alig lehetséges. Az őszi mérkőzésen a CAA 1:0 arányban győzött.

Az SGA és a Crisana CFR mérkőzésen ugyan a bajnokságra törő Crisana CFR az esélyes, de meglepetés sem lehetetlen. Összefoglalva a Crisana 4:0 arányu győzelmet aratott.

Az Astra és a Tricolor küzdelméből a hazai pálya előnyét élvező Astra kerülhet ki győztesként, jóllehet a Tricolor nem fogja könnyen átengedni a pontokat. Összefoglalva a Crisana 4:0 arányu győzelmet aratott.

A Transilvania és az Unirea régi riválisok és ezúttal is kemény harcot fognak vívni a bajnoki pontokért. A küzdelem nyílt, bármelyik fél a maga javára döntheti el. Összefoglalva az Unirea nyert 2:1 arányban.

A bajnoki táblázat a vasárnapi forduló előtt a következő:

1. Olimpia	16	13	1	2	55:13	27
2. Crisana CFR	15	12	1	2	47:14	25
3. Titanus	16	9	4	3	41:18	22
4. CAA	15	10	1	4	30:20	21
5. Astra	16	9	1	6	34:21	19
6. Tricolor	15	6	3	6	30:39	15
7. Unirea	16	6	3	7	26:35	15
8. SGA	15	6	3	6	29:26	15
9. Transilvania	15	5	2	8	25:23	12
10. Intelegerea	16	5	1	10	26:40	11
11. Banatuj (törölve)	16	2	-	14	9:59	4
12. Gaiana (törölve)	15	-	-	15	4:48	-

O Vasárnap Bazelben Svájc—Horvátország reváns! A svájciak nem tudják elviselni zágrábi 4:0-as vereségüket és gyorsan lekötötték a revánsmérkőzést.

O Győzelemmel fejezte be törökországi turáját a Kispest. A Kispest csapata törökországi turájának utolsó mérkőzését a Besiktas ellen játszotta és 4:2 (1:2) arányban győzött. A kispesti gólokat Olajkár II. (2), Déri és Ulicska, a török csapatát Selim és Jarik szereztek.

O A magyar szövetség két román játékevezetőt kért a román szövetségtől a május 2-iki budapesti Magyarország—Horvátország és a zágrábi Horvátország B.—Magyarország B. mérkőzésre.

Ismeretlen fiatal olasz győzte le Asbóthot Rómában

Róma. Kedden újabb nagyszabású nemzetközi teniszverseny kezdődött Rómában, melynek első napja hatalmas meglepetést hozott. A férfiegyesben ugyanis a magyar Asbóth első mérkőzésén vereséget szenvedett a nemzetközileg alig ismert nevű olasz Scrivaniól, akit viszont honfitársa, Bossi vert ki a további küzdelmekből. Tanasescu az egyesben jól mutatkozott be, sőt Schmidtrel egy csapatot alkotva, a nemzetek versenyének első mérkőzésén Olaszország csapatát is legyőzte. Részletes eredmények a következők:

Férfiegyes: Scrivani—Asbóth 6:2, 6:2; Puncsec—Sada 6:3, 6:3; Tanasescu—Angelo 6:3, 6:4; Pallada—Gavriaghi 6:2, 6:3; Bossi—Scrivani 1:6, 11:9, 6:3.

Férfipáros: (Nemzetek Kupája): Olaszország (De Stefani, Taroni)—Németország (Feuhtner, Koch) 6:0, 6:3, 6:0. Románia (Tanasescu, Schmidt)—Olaszország (Rado, Bossi) 3:6, 6:1, 6:1, 6:1.

Női egyes: Somogyi—Bereczki 6:1 6:3. Ez már Bereczki harmadik veresége Somogyitól.

O Gróf Ödön kettős győzelme Belgrádban. Gróf Ödön, az UTE uszójainoka Belgrádban vendégszerepelt és kettős győzelmet aratott. A 400 méteres gyorsuszásban 5 p. 05 mp.-es idővel győzött a jugoszláv Balla előtt, aki 5 p. 23.8 mp. alatt uszta a távot, 100 méteren pedig komoly ellenfél nélkül 1 p. 01.2 mp.-es idővel győzött a magyar uszó.

Elfogták a bilincsekkel megszökött hitvesgyilkos gazdálkodót

Kolozsvár. Hirt adtunk arról a borzalmas kegyetlenséggel elkövetett hitvesgyilkosságról, amely mintegy két héttel ezelőtt történt a kolozs megyei Gyalu községben, ahol Király István gazdálkodó több fejszecsapással megölte feleségét és a holttestet otthagva az erdőben. A büntényt csak néhány nappal ezelőtt fedezték fel, majd a bűnfelelő és a közszélsőségek vallomása alapján a csendőrség csakhamar le is tartóztatta a gyilkost, Király István gazdálkodó személyében. A csendőrségi kihallgatás során a gyilkos gazdálkodó megtört és beismerő vallomást tett. Másnap reggel akarta a csendőrség átadni a kolozsvári ügyészségnek és a közbeeső éjszakát az elfogott hitvesgyilkos, meghilincselve a csendőrség pincéjében töltötte. Néhány óra múlva azonban a csendőrség emberei meglepetéssel állapították meg, hogy időközben Király István, a meghilincselte gyilkos, megszökött. Izgalmas hajszá indult meg ekkor a kézrekerítésére. A környék összes csendőrségeit értesítették az esetről, míg végül is tegnap este Kapus község határában sikerült elfogni a megszökött gyilkost, aki két napon keresztül a közeli erdőkben bujkált.

Hat napig tartott a vádirat felolvasása a Löblé-féle feketeszesz-pör vádlottai ellen

Oradea—Nagyváradról jelentik: Az elmúlt hét közepén kezdődött meg a tíz évvel ezelőtti leplezett feketeszesz-ügy vádlottainak pörében a törvényszéki fő tárgyalás. Annakidején részletesen ismertették a nagy szenzációt keltő ügyet, amelynek több, mint husz vádlottja volt.

A pénzügyminisztérium közel egymilliárd leies pénzbírsággal sújtotta dr. Löblé Lászlót, a pör első számú vádlottját, aki felebbezett a pénzbírság kiszabása ellen. Végso fokon a tábla törölte a bírságot, helyt adva dr. Löblé László védekezésének.

A pénzügyminisztérium azonban nem nyugodott meg az ítéletben és perújítást kért. Ebben a kérdésben azonban mindeztideig nem történt döntés.

A feketeszesz-pör büntető részének fő tárgyalásán majdnem valamennyi vádlott megjelent, dr. Löblé László, Hitter József, Hitter Sándor, Hitter Lajos, Hitter Zsigmond és a gyártásnál és szállításonál alkalmazott tisztviselők és technikai emberek.

A tárgyalás megnyitása után a törvényszék negyedik tagozatának elnöke elrendelte a vádirat ismertetését. A több, mint háromszáz oldalú kitévő vádirat felolvasása hat teljes napot vett igénybe.

Amikor befejezték a vádirat ismertetését, a törvényszék a tárgyalást április 19-re, péntekre halasztotta. Ezen a napon megkezdik a vádlottak kihallgatását és ekkor kerül az ügy érdembeli tárgyalására a bíróság.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

április 26—május 6.

1500 kiállító. 7 külföldi állam részvételével. Nagyszabású vasipari, textilipari és építőanyagipari külön csoportok. Divatrevü. Építőanyag-tőzsde.

50% utazási kedvezmény

Ervényes a MAV vonalain; odautazásra április 16—május 6-ig, visszautazásra április 26—május 16-ig. A CFA vonalain: a visszautazásra április 26—május 11-ig.

Magyar vízum érvényes román egyéni utlevél és vásárigazolvány alapján a m. kir. követség és a m. kir. konzulátusok útján személyenként 2.50 P-ért beszerezhető.

Részletes felvilágosítások és vásárigazolvány kapható a Romania Utazási Iroda (Sándor könyvkereskedés) és a Wagon-Lits/Cook iroda összes fiókjainál és kirendeltségeinél, a magyar külképviseleti hatóságoknál és a vásár tb. képviselőinél. A vásárigazolvány ára 120 lei.

Zilahy Lajos afférja

Hirt adunk többiben is arról az ártó siker-ről, amely Zilahy Lajos egy régebbi regényéből készült filmet, a „Halálos javasz” kísérte. Miután Zilahy a magyar megújulást nem képzei el más-ként, mint összeegyeztetve Európa s a szabadelvi demokrácia szempontjával és a tömegek vad uraj-mával szemben mindig előtérbe helyezi a minősé-gét, természetesen, hogy neki is, mint annyi kitűnő magyar szellemiségnek összeütközésbe kellett ke-rülnie a szélsőségekkel. Ez utóbbiak egyik parla-menti képviselője, Keck Antal megtámadta Zilahy Lajost a „Halálos javasz” filmjének alkalmából, mire Zilahy a következő nyilatkozatot tette:

— Hogy mit szólnak hozzá? Ott kellene kez-denem, hogy vajami husz évvel ezelőtt egy éjszaka az elhagyatott Rákóczi-úton három pányersapkás és vasbotos diák megtámadott és a falnak szorítva igazoltatott, hogy magyar vagyok-e. Rendőr lépett közbe, aki mindnyájunk nevét felírta. Támadóim egyikét Hamburgernek, a másikat Dürnbergernek, a harmadikat Hirtizának hívták, tudniillik husz év óta szakadatlanul folyik a magyar írói szellem vas-botos igazoltatása ennek a Dürnberger-Keck-vo-najnak a részéről. Ez az állandó és durva terror minket magyar írókat (azt hiszem joggal beszéljek többszámban) soha nem ugratott be semmiféle német- vagy svábgülyölőbe és ez teljesen rajtunk mulott. Mert mi azt valljuk, hogy magyarnak len-ni, nem név, nem származás, nem koponyaalkat, hanem lelki magatartás. Mi azt valljuk, hogy az asszimiláció nem önámítás és üres hit, hanem su-lyos, nagy válság, lelki magatartás. De éppen ami e lelki magatartást illeti — ha megengedi Keck képviselő ur, hogy ehhez a magyar kérdéshez tisz-teletteljesen én is hozzácsatlakozjak — nem véletlen ugyanis, hogy husz év óta a magyar szellemet nem a Beöthy Zsoltok, Ravasz Lászlók, Székfi Gyulák és az európai színvonalon álló hivatásos magyar kritikusok igazoltatják szellemiségünkben és ma-gyarságunkban, hanem ezek a vasbotosok.

— Ami a konkrét kérdést illeti, hogy ezzel a kis, hrá regényemmel „a nemzet lelké” fertőztem meg, a képviselő ur hátrazottan elkésett azzal a nemis szándékával, hogy e borzalmas járványt el-fojtsa, tudniillik az elmúlt évekkel ezzel a munkám-mal már eddig is tizenkét nemzet lelkét sikerült megfertőznöm, köztük a hírhedt Németországot is, amelynek sajtója ezt a könyvet igen melegen fo-gadta. Szívesen rendelkezésére bocsátom a képví-selő urnak az összegyűjtött német kritikákat, tegye ezt is a Ház asztalára, ha már a mai Németország-ra hivatkozva igyekezett írói becsületembe diporni. Mert itt két eset lehetséges. Vagy a mai Németor-szág ezéjétként zuhan le a váralanul, hogy ugyan-akkor Keck Antal ur erkölcsi méltósága vakító ma-gasságba röppenjen, vagy pedig egyszerűen egy paksi ügyvéd eszéjétként tudatjanságával álljunk szemben. Mert ki fogadjon el ebben a fertőzési szakkérdésben illetékesnek? A berlini Reichs-schrifttumskammer vagy a paksi ügyvéd urat? Ne-héz döntenem, mert a szívem mégis az ügyvéd ur felé húz. Hiszen ő magyar parlament tagja és még-is csak magyar testvérem. Ennélfogva az én ma-gyarságom valamit olyat sug nekem, hogy több számomra töje az ütés, mint onnan az elismerés. Mert bár jogi és igazságérzetem bizonyára sokkal csökevényesebb, mint az övé, nem vonam meg tőle azt a feltevést, hogy ebben a példátlanul súlyos támadásban valami rosszul értelmezett erkölcsi szándék vezette.

— A képviselő urat egyébként is meglepetés érte volna, ha a támadás előtt tájékozik. Mert amikor arra hívják, hogy „a nemzet filmírók, a német filmpolitika ezt a kérdést gyönyörűen meg-oldották”, természetesen nincs tudomása arról, hogy a német filmpolitika ebbe a megoldásba szó-banforgó szerény munkáját is beleillesztette. Tud-niillik ugyanezt a filmet velünk közösen a németek is meg akarták csinálni a Hunnia-filmgyárban, augusztus végén már aláírásra készen állottak a terjedelmes és bonyolult szerződések, de körbejött a háború. Higgye el kérem, ez már nem is az az eset, amikor vajaki pápább akar lenni a pápánál.

Végül Zilahy Lajos kijelentette, hogy a maga részéről nem kíván folytatást adni az ügynek.

— Ez az ügy — mondotta — nem tragikus, hanem egyszerűen csak komikus...

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kisiparosok által vásárokon eszközölt eladások nem esnek a 2 százalékos adó alá

Hogyan kell a 2 százalékos bélyeget a számlákra és a fizetési jegy-zékekre ragasztani

A pénzügyminisztérium rendeletet juttatott el a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyekkel közölte, hogy a kisiparosok által vásárokon eszközölt olyan eladá-sok, amikor az eladás tárgyát a kisiparosok által ké-szített áruk képezik, mentesülnek a rendkívüli 2 szá-zalékos nemzeti védelmi illeték alól. A miniszteri ren-delet megemlíti, hogy ilyen esetek, amikor a kisipa-rosok saját termékeiket községi, vagy városi vásáro-kon adják el, főképpen Erdélyben fordulnak elő gyak-ran. Az említett kisiparosok kötelesek lakhelyük adó-kerületétől igazolást beszerezni arról, hogy valóban kézművesek, saját műhellyel rendelkeznek és azokat az árukat, amelyeket adják, ők gyártják. Ebben a bizonyítványban többek között fel kell tüntetni azt is, hogy a kisiparos mesterkönyvvél rendelkezik és az általa forgalomba hozott árut saját műhelyében készí-tette. A fenti kedvezményt az alábbiak élvezik: csiz-madiák, szabók, szűcsök, kalapkészítők, kerégyár-tók, kovácsok, asztalosok, szilgyártók, bádógosok, va-lamint más kisiparosok is. tekintettel arra, hogy ez a felsorolás nem korlátozó jellegű. Nem mentesülnek a fenti illetékek befizetése alól a fenti felsorolt városi kisiparosok, amikor az általuk készített árut saját el-késükön, műhelyükben, vagy üzletükben adják el,

mert hiszen ilyen esetekben az eladás nem alkalmi, hanem állandó jellegű.

A pénzügyminisztérium egyébként tájékoztató rendeletet juttatott el a pénzügyigazgatóságokhoz ar-ra vonatkozóan, hogy a 2 százalékos bélyeget miké-pen kell a számlákra, illetve a fizetési jegyzékekre ragasztani. Ezek szerint a bélyegnek az a része, amelyen a bélyeg értéke szerepel, a törzslapra ra-gasztandó olyképen hogy a fizetési jegyzék, vagy a számla lezárásakor ez a rész a kereskedő számla-könyvében, vagy fizetési jegyzékkönyvében maradjon és módon könnyebbé válik az ellenőrzés. Megál-lapította a minisztérium, hogy egyes kereskedők egy-szerű cédulákra írják a fizetési jegyzékeket és nem készítettek külön könyveket erre a célra. Mivel en-nek következtében lehetetlenné válik az ellenőrzés, a minisztérium ezt semmiesítre nem engedheti meg.

A minisztérium egyben azt is közli, hogy olyan esetekben, mikor az eladott áruk értéke az 50 ezer lelt meghaladja, a 2 százalékos illetéket nem kell bé-lyegben leróni, hanem az készpénzben is kifizethető. Ilyen esetekben a pénzügyigazgatóság a számlát, vagy a fizetési jegyzéket láttatja. Azon kérvények, amelyekben az illeték készpénzben való lerovását kér-rik, mentesülnek az okmánybélyegek alól.

Április 20-ikán jár le a rendkívüli nyereségek, valamint az osztalékok bejelentésének határideje

Az aradi kivetési pénzügyigazgatóság fel-hívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy ápr-ilis 20-ikán jár le az a határidő, ameddig a rendkívüli nyereségekről szóló vallomást be kell adni. Ugyancsak ekkor jár le az 1939-ben kifizetett osztalékok bejelentési határideje. Ezt az utóbbi bejelentést a részvénytársasá-gok kötelesek a pénzügyigazgatósághoz eljut-tatni.

Mint már jelentettük, a kivételes nyeresé-gek megadóztatásáról szóló törvény értelmé-ben mindazok a kereskedők és iparosok, akik a patenta fixa kilencedik osztályánál maga-sabb osztályba tartoznak, tehát 100 ezer lei-nél magasabb adóköteles jövedelmük van, kö-telesek kivétel nélkül április 20-ig jelentést beadni a pénzügyigazgatósághoz vagy ahhoz az ellenőrző kerülethez, melynek területén a vállalat működik. az 1936-37. és a 38-as év brutto jövedelmének átlagáról, valamint az 1939-ben elért brutto jövedelemlről és az elő-ző három év brutto jövedelméről, valamint az 1939 év brutto jövedelméről között mutatkozó különbözet kivételes adó alá esik.

Azoknál a cégeknél, amelyek csak 1937-ben és 1938-ban, vagy csak 1938-ban működ-tek, csak az előző két év brutto jövedelmének átlagát, illetve csak az 1938. és 1939. évi brut-to nyereségek közötti különbözetet veszik alapul a megadóztatásnál. Az így kiszámított nyersjövedelemtöbblet után 100 ezer leig 10 százalékos, 100-300 ezer leig 12 százalékos, 300-500 ezer leig 14 százalékos, 500 ezer leitől 1 millió leig 15 százalékos, 1-5 millió leig 17 százalékos, 5 millió felett pedig 20 százalékos az adó. Az adót egyedül az érdekelte felek beval-dása alapján állapítják meg, utólag azonban a kincstár közlegel különleges meghatalmazás alapján bárkinél ellenőrizhetik a bejelentett adatok valódiságát. A hozzájárulást negyed-évenként is lehet fizetni.

A pénzügyminisztérium által kiadott vég-rehajtási utasítás értelmében a kivételes nye-reségek megadóztatása szempontjából brutto nyereségnek számít kereskedelmi cégeknél az összehasonlítás alapjául szolgáló években elé-rt bevételek összege, vagyis az egész forga-lomból levonásba kell hozni az eladott áruk beszerzési árát, mégpedig a könyvek szerint. Forgalmi alatti a törvény mindazokat a brut-to bevételeket érti, amelyek különböző áruk és tárgyak készpénz ellenében, vagy hitellel történt tényleges eladásából, vagy különböző szolgáltatások, vagy mások számlájára végzett ügyletek ellenértékéért kapott javadalmazá-sokból származnak. Az ipari nyersjövede-lem alatt a bevételek végösszegét, vagyis a nyersanyagok árval csökkentett forgalom-összegét érti a törvény. A nyersanyagok ár-ához hozzá lehet számítani a szállítási költsé-güket, továbbá mindazokat az illetékeket, ame-lyek a nyersanyagra hárultak a gyárig, vala-mint a feldolgozásért fizetett munkabért. A munkabérbe nemcsak a munkásoknak kifizet-tett bérek, hanem a társadalombiztosítóhoz befizetett összegek is beszámíthatók. Hasonló képen le kell vonni a forgalom összegéből az üzemek biztosításával járó költségeket. A ban-koknál a bevételek összegéből le lehet vonni a kifizetett kamatokat, valamint az összehason-lításul szolgáló évek előttről átvittelezett nye-reségeket. A tökeviszafizetések természeté-sen nem számítanak a bank által elért bevé-telnek. A biztosító intézeteknél a nyereség-vesztesség számlán szereplő nyereséghez hoz-zá kell adni az üzletvezetéssel járó általános költségeket és az így előállott összeg képezi a brutto nyereséget.

Az aradi pénzügyigazgatóság felszólítja az érdekelteket, hogy pontos kimutatásokat adjon be azoknak az utasításoknak alapján, a melyeket a pénzügyigazgatóság minden egyes érdekelte vállalatához eljuttatott. Azok között ugyanis, akik eddig kimutatásukat beadták, számosan voltak olyanok, akik a kiszámítás módjait tévesen értelmezték.

Itt írjuk meg egyébként, hogy értesülé-sünk szerint az UGIR, a gyárilárosok szövete-sége az április 20-iki határidő meghosszabbí-tását kérvényezte a pénzügyminisztériumtól, mi-vel azonban egvála erre a kérvényre válasz még nem érkezett, olvasóinknak azt tanácsol-juk, hogy a pénzügyigazgatósághoz felhívásának eleget téve, április 20-ikáig feltétlenül adják be a fenti kimutatást, annál is inkább, mert annak elmulasztása ötszörös bírságot von maga után.

— Árlejtések. Az aradi közüzemek árlejtést hí-rdelek az 1. Decembri és a Mihai Viteazul-téren épült új, földalatti illemhelyek felépítési költségei vala-mint a Marosparton, a vízüzetnek levő bódé bérle-tére. Az árlejtések időpontja április 25. délelőtt 10 óra.

— Ma tartják meg az új (Borosjenő) élállat-és áruvásárt. A nemzetgazdasági minisztérium hozzá-járul ahhoz, hogy a borosjenői élállat- és áruvásárt, amelyet rendszerint április hó utolsó péntekén tart-jak meg, az idén április 19-én tartják meg, tekintet-tel arra, hogy ebben az évben április hó utolsó pénté-kén ortodox nagypéntek van.

**Hirdessen
az Aradi Közlöny-ben**

A pénzügyminiszter utasította a pénzügyi közegeket, hogy a katonai szolgálatot teljesítőkkel szemben a legnagyobb megértést és jóakaratot tanúsítsák

Nagyjelentőségű értekezlet volt a pénzügyminisztériumban

Kedden délután nagyjelentőségű értekezlet volt a pénzügyminisztériumban Mitita Constantinescu pénzügyminiszter elnökletével. Az értekezleten résztvettek a pénzügyminisztériumi osztályigazgatók, vezérfelügyelők és kerületi felügyelők. Mitita Constantinescu az értekezlet résztvevőinek utasításokat és felvilágosításokat adott az új pénzügyi törvényekről és rendelkezésekről s azoknak a végrehajtási módokról.

Hangoztatta a pénzügyminiszter, hogy az illetékes adóügyi szerveknek kötelessége szor

galmazni, hogy most megjelent különféle adóamnesztia és kedvezményes adófizetési rendelkezéseket igénybevegye a polgárság.

Az értekezlet végén arra hívta fel a pénzügyminiszter az adóügyi közegek figyelmét, hogy a katonai szolgálatot teljesítők adóinak ügyében a legnagyobb megértést és jóakaratot kell tanúsítani, mert a nehéz szolgálatot teljesítő katonák csak akkor tudnak megfelelni hazafiúi kötelezettségüknek, ha tudják, hogy otthonmaradt családjukat senki sem háborgatja.

A törvényhozási tanács ellenzi a földművesek céhekbe való tömörítését

A képviselőházban kedden kezdték meg a céhek elismeréséről, a céhek nemzeti tanácsának létesítéséről és a szakkamarák szervezéséről szóló törvényjavaslat vitáját, amely iránt általános érdeklődés nyilatkozik meg.

A javaslat indoklásában Mihai Ralea munkaügyi miniszter rámutat arra a nagyjelentőségű szerepre, amelyet a céhszervezet az állam új elrendezésében játszani fog, majd így folytatja:

„A társasági jog új szabályozása, ahogy azt az 1938. október 12-iki céhtörvény előírta, hiányosnak és töredékesnek bizonyult. A törvény ugyanis nem vonatkozott csak a munkásokra, a tisztviselőkre és iparosokra. Kivül maradtak tehát a szakmai társulások ügyének e törvényes rendezésén a munkaadók, a nagy- és kisgazdák és a szellemi munkások társulásai. Ez a helyzet nem maradhat meg tovább a szakmák ama általános megszervezésének veszélyeztetése nélkül, amely a céhtörvény tulajdonképeni célja volt. Vaamennyi szakma hasonló közületekben való szabályozása nélkül nem lehet véghezvinni azt a minden társadalmi rétegre kiható szociális és erkölcsi újjáépítési munkát, amelyre új alkotmányos intézményeink törekszenek. Eszerint a társulási jog új szabályozása a következő elvekre épül:

A szakmai céh egységes, ami a jövőben kizárja a vegyes céhet, amely korábbi jogunk szerint lehetséges volt.

Egy tartomány területén minden foglalkozási kategóriában csak egyetlen céh működhetik.

A jogi személyiség megszerzéséhez a céhnek a következő feltételeket kell egyesítenie magában:

a) A fizetési alkalmazottak, a kézműiparosok és a földművesek céhei az illető kerület fizetési alkalmazottainak, kézműiparosainak és földműveseinek legalább egytized részét tömörítsék az illető szakmai kategóriában: az alapítók száma pedig nem lehet 30-nál kevesebb.

b) A munkaadók, kereskedők és iparosok, valamint szellemi foglalkozásuk céhei egyenként legalább 40 személyt tömörítsenek.

Ha az illető kerületben nem lehet összehozni a törvényszerinti legkisebb taglétszámot egy foglalkozási kategória számára, az érdekelt személyeknek joguk lesz, hogy önálló fiókszakosztályban csatlakozzanak egy olyan céhhez, amely az illető foglalkozással a legnagyobb hasonlatosságot mutatja fel.

A céhek a foglalkozási érdekek védelmének kívül a tagok szakmai erkölcsi és hazafias nevelésével is foglalkozni.

A vezetők a képzettség, az erkölcsiség és a hazafiaság biztosítékát kell, hogy nyújtsák. A törvényesen elismert céh az illető foglalkozási ág képviselője.

A céhek mellett létezhetnek ténylegesen működő egyesületek, amelyek az erre vonatkozó közjogi intézkedéseknek vannak alávetve. Ezek a javaslat indoklásának kiemelkedőbb szakaszai. Az indoklás közli a törvény-

hozási tanács véleményvezését, amely sok lényegbevágó ellenvetést tartalmaz. Így kifogásolja a törvényhozási tanács, hogy a javaslat nem foglal magában pontos intézkedéseket a bérmozgalmak megoldására olyan esetekben, amikor a munkás vagy tisztviselő céhek nem kapták meg jogi személyiségüket, vagy pedig feloszlatták őket és így lehetetlenné vált számukra, hogy képviselőket kijelöljék.

A törvényhozási tanács továbbá helyteleníti a gazdák céhekbe való tömörítését. A mezőgazdasági tevékenység — állapítja meg a törvényhozási tanács, — nem hasonlítható össze más tulajdonképeni munkás-foglalkozásokkal. A mezőgazdasági munkának sajátos jellege van, amit különleges gazdasági tevékenység határoz meg. Ezenkívül figyelembe kell venni, — folytatja a véleményvezés, — hogy mezőgazdaságnál az ország polgárainak nagy többsége foglalkozik s a földművelés annyira különböző foglalkozási ágakat foglal magába, hogy ezeket nem lehet mind egyetlen céhbe tömöríteni. Következésképp a törvényhozási tanács úgy véli, hogy indokolatlan a földművesekre a szervezésnek ugyanazokat a módokat alkalmazni, mint az ipari munkásokra, másszóval szerinte a céhszervezet a földműves társadalom tömörítésére alkalmatlan.

Ezzel az indoklással a törvényhozási tanács véleményezi a javaslatnak a földművesek céhekbe tömörítésére vonatkozó szakaszai mellőzését.

Hogy a javaslat a törvényhozási tanács véleményvezésének figyelembevételével váljék-e törvényt, az a javaslat parlamenti vitája során dől el, amit, mint megírtuk, a kormány széleskörűnek és teljesen szabad lefolyásának óhajt, hogy valamennyi érdekelt tényező hozzájárulhasson a törvény végleges szövegének megalkotásához.

Gyufa- és liszt-riadalom Clujon

Kolozsvárról jelentik: Az elmúlt héten az a hír kejt szárnyra Kolozsváron, hogy a gyufa megdrágul. A hír, amely ugyan alapjában volt, mégis arra ösztökélte az embereket, hogy megrohanják a gyufa-eljárúsi helyeket, — mindenki gyufát vásárolt, a drágulástól való félelem miatt mindenki igyekezett a lehető legnagyobb készletet felhalmozni. Így az elmúlt héten 400 ezer doboz gyufa fogyott el Kolozsváron. Illetékes helyen erre vonatkozólag kijelentették, hogy a gyufa drágulásának híre teljesen alaptalan. A vásárlási roham után máskülönbön néhány napig alig lehetett gyufát kapni a kolozsvári dohánygyárakban, a készlet kifogyott, azonban az utánpótlás már megérkezett, s az aggodalmaskodók ismét megkezdhetik az áruhalmozást...

Ugyancsak nagy hajsza indult meg az utóbbi hetekben Kolozsváron a liszt után is, mert az ellenőrizhetetlen forrásokból származó hírek szerint ez is megdrágul. Az áruhalmozás és a gyors vásárlás miatt a lisztkészlet alaposan mecsappant, bár az ármeneji nehézségeket csak az ügyes kereskedők és a kósza hírek terjesztőinek spekulációja idézte elő.

A kereskedelmi érdekképviselők önkéntes árlaszállításra tettek kötelező ígéretet a nemzetgazdasági minisztériumnak

Az Aradi Közlöny ismételtén is megemlékezett arról, hogy a nemzetgazdasági minisztériumban megbeszéléseket folytattak a különböző kereskedelmi ágak kereskedőivel a március 4-iki áremelési törvény alkalmazása ügyében. Eddig a ruházati, a cipő, a gyarmatáru, a detail, a fémáru kereskedőivel folytak megbeszélések. Mindezek jóakaratakról biztosították a minisztériumot és közölték, hogy együtt akarnak működni a minisztériummal a további drágulás megakadályozása érdekében, egyben pedig bizonyos javaslatokat terjesztettek elő az árak kiszámítására vonatkozóan. Míután a minisztérium teljesítette a kereskedők által előterjesztett kérések egy részét, a kereskedők képviselői kijelentették, hogy még a minisztérium által történő ármegállapítás előtt jószántukból leszállítják a jelenlegi árakat. Ettől függetlenül azonban a nemzetgazdasági miniszter öt bizottságot nevezett ki, amelyek a cipő, a ruha, a gyarmatáru, a textil, valamint a fémipari és vegyi szakmában állapítják meg az árakat.

Mezőgazdasági munkások csak a községházán kötött szerződés alapján alkalmazhatók

A mezőgazdasági munkálatok megkezdése időszzerűvé tette a mezőgazdasági munkákra vonatkozó szerződések kérdését. Fzzel kapcsolatban az aradi mezőgazdasági kamara felhívja az érdekeltek figyelmét arra a körülményre, hogy a mezőgazdaság megszervezéséről szóló törvény 122. és 123. szakasza értelmében mezőgazdasági munkások csak azáltal alkalmazhatók, ha alkalmaztatásukra vonatkozóan szerződést kötnek a községházán a jegyző és a községi bíró előtt. Földeket akár dézsmára, akár készpénz bérbe szintén csak abban az esetben lehet bérbeadni, ha a községházán kötnek erre vonatkozóan szerződést. A szerződések megkötéséhez szűk séges nyomtatott űrlapokat a mezőgazdasági kamara már eljuttatta a községi előjáróságokhoz. Ugyancsak közli a mezőgazdasági kamara, hogy a minimális mezőgazdasági munkabérek még az elmúlt év folyamán miniszteri rendelet állapította meg.

Tisztázzuk a kérdést:

MUNKA ÉS JÓKEDV-ZÁSZLÓ. Érdeklődésére közöljük, hogy az aradi munkafelügyelőségű 1937. évi értekezésiújság szerint május elsején a „Munka és Jókedv” zászlóját a nemzeti lobogó mellett az iparvállalatok közül csak azoknak kell kitűzniük, amelyek ötven alkalmazottnál többet foglalkoztatnak, míg a kereskedelmi vállalatok közül azoknak, amelyeknél az alkalmazottak száma a harmincat meghaladja. A fentiekben kívül a „Munka és Jókedv” zászlójának kifüggesztése kötelezték még a közintézményeket, valamint a céheket is.

— Az Eminescu-parkban levő tenispályák bérlete, május 8-án tartják meg az aradi városházán az Eminescu-parki kiosk, étterem, valamint a tenispályák árlejtését. Délután 9 órakor a kiosk, míg fél 10 órakor a tenispályák bérbeadására tartják meg az árlejtést.

— MEGÁLLAPÍTOTTÁK A KÉKKŐ ÁRÁT A nemzetgazdasági miniszter elutasította a kékkő árának felemelésére vonatkozólag eléje terjesztett kérést. A kékkő jelenlegi ára tehát továbbra is a következő: A gyárak és iparosok részére 48 lei kilogrammonként, a vásárló lakhelyének állomásán, az összes illetékek beleértve nagykereskedelmi forgalomban 49 lei a nagykereskedő raktárában, míg kiskereskedelmi forgalomban 50 lei.

— Az ócskavas új áral. A február 15-iki Hivatalos Lapban közzétett hivatalos ócskavasárak megváltoztatásával a hadfelszerelésügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely szerint az ócskavas ára ezentúl a következő: öntöttvas-esztergahulladék: 1.25 lei, vas és acél esztergahulladék 1.40 lei, kézzel csomagolt fekete vaslemez 2 lei, öt milliméteren aluli vastagságú, valamint préselt fekete vaslemez 2 lei, 8: milliméternél vastagabb ócskavas és válogatott ócskavas 3.25 lei, gépből származó öntött vas 7 lei kilónként. Ezenkívül a vevő gyárak kilónként még külön 0.50 leit fizetnek az összegyűjtéssel járó költségek fedezésére.

Ha valaki betegsége miatt nem vétette fel magát az állampolgársági névjegyzékbe, a községi előjáróság köteles utólag bejegyezni

Rendkívül fontos jelentőségű döntést hozott a legfőbb semmitörvény

Bucurestből jelentik: Igen bonyolult és évek óta húzódó állampolgársági ügyben hozott ismét elvi jelentőségű döntést a legfőbb semmitörvény. Egy százmári lakos az állampolgársági névjegyzék összeállítására idején olyan súlyos beteg volt, hogy nem tudott eleget tenni az állampolgársági kötelezettségének. Fejőlése után jelentkezett a polgármesteri hivatalban, ahol annak ellenére, hogy súlyos betegsége hivatalos bizonyítvánnyal igazolta, megtagadták az állampolgársági névjegyzékbe való felvételét, azaz az indoklással, hogy későn jött. Igazának tudatában fellebbezéssel

elt az elutasítás ellen, de az alacsony hatóságoknál nem talált jogorvoslást, mert azok a közigazgatási álláspontot tartották magukévé.

A legfőbb semmitörvény, amely éjé hosszú huzavona után, évek múlva került az ügy, egészen más szempontból ítélte meg az esetet. Olyan érveléssel elvi döntést hozott, hogy igazolt betegség teljes jogcímül ok arra, hogy valaki az állampolgársági névjegyzékbe való felvételi kötelezettségének nem tehető eleget és ilyen esetben az illetékes hatóság köteles a mulasztást utólagos beírással pótolni.

Milyen feltételek mellett áruhatók a légvédelmi felszerelések

A vármegyei prefektúra közli a légügyi és tengerészeti minisztériumnak azt a rendelkezését, amely azokra a személyekre vonatkozik, akik egyéni vagy kollektív védelmi anyagokat és eszközöket kívánnak árusítani. A közlemény a következőket tartalmazza:

a) Kollektív cégeknek megkivánják, hogy a társaság egyik tagja megfeleljen azoknak a feltételeknek, amelyek egyéni cégeknek szükségesek.

b) Egyéni cég vezetéséhez szükségesek:
A kérvényező eleget kellett, hogy tegyen a katonai szolgáltnak és el kellett, hogy végezze a légvédelmi törvény 8-ik szakaszában előírt legvédelmi tanfolyamot és legalább „jó” osztályzatot kell rendelkeznie.

Iparkamarailag bejegyzett céggel kell rendelkeznie.

Kizárólag a légügyi és tengerészeti minisztérium által jóváhagyott árucikkeket hozhat forgalomba.

Nem számíthat többet az árucikkért, mint amennyit a légügyi és tengerészeti minisztérium megállapított.

A termeknek, ahol a gázlárcsokat megőrzik, a következő feltételekkel kell rendelkezniük:

1) Ne legyen az épület legfelső emeletén, olyan épületeknél, amelyeknek padlásuk nincs, nehogy az időjárás kárt tehessen bennük.

2) A szobák padozottak, az ablakokat pedig deszkák kell, hogy védjék, hogy a gázlárcsok mentesüljenek a nap közvetlen hatásától.

3) A szoba belseje pókéletesen száraz kell, hogy legyen.

4) A szoba hőmérséklete plus 4–20 fok Celsius között lehet, a gázlárcsok pedig legalább 1 és fél méternyire rakározhatók a kályhától.

Az eladási helyeken termékmérő, feszültségmérő és légnyomásmérő készülékek kell, hogy legyenek.

A rakározási termekben tilosolt készülni kell, hogy legyen és más anyag, mint gázvédelmi írt nem rakározható.

Az eladási helyeken a légügyi és tengerészeti

minisztérium által küldött rendelkezések kifüggesztendők.

A légvédelmi cikkek eladására vonatkozó engedélyeket a légügyi és tengerészeti minisztérium adja ki a kérvények és az azokhoz csatolt igazoló iratok alapján, melyekből kitűnik, hogy a kérvényező megfelel a fentebb ismertetett feltételeknek.

A kérvényeket az illető tartományi légvédelmi bizottságok (M. O. N. T.) kell, hogy támogassák, miután a kérvények jóváhagyása után ezek ellenőrzése alatt működnek a cégek. Mindennemű kihágás az illetékes törvény 63-ik szakaszának büntetéseit vonja maga után.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás —

PÉNTEK, APRILIS 19.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállás-jelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Szlovák zene lemezek. 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sportközlemények. 13.30: Szlovák népzene lemezekről. 14: Hírek. 14.20: Smetana- és Dvorzák-lemezek. 15: Különböző közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Technikai üzenetek. 19.17: Szlovák koralzene lemezek. 19.55: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20.05: A zöld halász. Raul Calinescu előadása. 20.25: Arturo Goffmann szlovák dalokat énekel. 21: Szlovák balett és táncok lemezek. 22.10: Hírek, sportközlemények. 22.30: Szlovák operazene lemezek. 23: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éter. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felfolvasás. 13.10: Mikulaj Gusztáv szalonzenekara. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Hírsági elbeszélések. 17.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: A jugoszláv akadémiai énekkar hangversenye. 19: Rádióposta. 19.20: Édes anyanyelvünk. 19.35: A Chappi-tánczenekar műsora. 20.15: Hírek. 20.40: Szól a cigány, szól a nóta, Verses, zenés hangképsor. 21.45: A gondolat a megvalósulás után. Zilahy Lajos előadása. 22.15: Fellegi Teri énekel, kíséri az Astoria trio. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: Beszkárt-zene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Oláh Kálmán cigányzenekara muzsikál.

előadás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Molnár Anna hárfázik. 18.30: Sport, közlemények. 18.40: A rádió szalonzenekara. 19.10: Édes anyanyelvünk. 20.15: Hírek. 10.25: Holéczy Ákos jazzegyüttese. 20.45: A volgal dalos, Emlékező Sallapinra. Hanglemezekkel. 21.45: Berlini levél. 22: Arvizi album. Irodalmi est. 22.40: Hírek. Időjárásjelentés. 23.10: Mindenből egy keveset. Zenés egyveleg. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Magyar és külföldi tánclemezek.

Budapest II. 18.40: Gyorsforgatvány. 19.45: Stowasser Irén énekel zongorakísérettel. 20.30: Új olasz költők. Bereczeli A. Károly előadása. 21: Hírek. 21.25: Katonazenekar. 22.35: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Népdalok. 13.45: Lemezek. 15: Lemezek. 18.45: Népdalok. 19.20: Táncczene.

SZOMBAT, APRILIS 20.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállás-jelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Angol szimfonikus zene lemezek. 13: Angol népzene lemezek. 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sportközlemények. 13.30: Amerikai és angol zene lemezek. 14: Hírek. 14.20: Angol zene lemezek. 15.10: Különböző közlemények.

Radio-Romania. 18: Az Országos Szervezet órája. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Const. Noica elő. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Dráma és filmkritika. 19.17: Angol zene lemezek. adása a kereszténység erejéről. 20.15: Purcell zene lemezek. 20.35: Közvetítés az Operából. Beethoven: Fidelio, kétfelvételű opera. 21.50: Hírek, sportközlemények. 23.30: Amerikai könnyű- és tánczene lemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éter. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felfolvasás. 13.10: Mikulaj Gusztáv szalonzenekara. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Hírsági elbeszélések. 17.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: A jugoszláv akadémiai énekkar hangversenye. 19: Rádióposta. 19.20: Édes anyanyelvünk. 19.35: A Chappi-tánczenekar műsora. 20.15: Hírek. 20.40: Szól a cigány, szól a nóta, Verses, zenés hangképsor. 21.45: A gondolat a megvalósulás után. Zilahy Lajos előadása. 22.15: Fellegi Teri énekel, kíséri az Astoria trio. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: Beszkárt-zene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Oláh Kálmán cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 18.15: A rádió szalonzenekara. 19.45: Mezőgazdasági felőra. 20.40: Varázserő szavak. Felfolvasás. 21: Hírek, verseny-eredmények. 21.25: Zongora, fuvola, fagott-hármas. 22.05: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál. 22.45: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Rádiózenekar. 14.10: Lemezek. 15: Népdalok. 19.30: Rádiózenekar. 20.40: Népies zene. 23: Vendéglői zene. 23.40: Hírek. 23.50: Táncczene.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetéseket a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetései, fürdő és gyógyhely hirdetései szavankint 1 leu, egyéb apróhirdetés szavankint 1 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetéseket a következőképpen kell elhelyezni:

ALKALMAZÁST NYER

Tanuló, vagy kifizetői felvételre felvételre Császár Irógyáralat, Str. Alexandri 5. 1938

Magánház kertjének a parkolozására és ápolására kertészt keresünk. Címeket a kiadóba kérünk

Szobalány keresetlik, Str. Clusaa 12. I. 1944

LAKÁS

A lőcsm mellett parkos magánvilában kiadó háromszobás, összkomfortos és egyezobás, fürdőszobás lakás. Cím a kiadóba. 1967

Jóbeosztású, tiszteletos, komfortos 2 és 3 szobás lakások új házban kiadók. Bul. Carol 68. 1908

Kiadó irodahelyiségek alkalmas szobák

a Bul. Reg. Ferdinand 3 szám alatt I. emeleten és a Str. Horia 2. szám alatt II. emeleten. Utóbbi helyiségek Str. Horia 2 szám alatt Háromszoba, fürdőszobás lakás mellékhelyiségekkel, Str. Horia 2. II. emeleten. Érdeklődni Banca Victoria-nál

Egyezobás, fürdőszobás, alkovos, parkettás, oszterékpályás lakás május 1-re kiadó P. Avram Iancu 10. 1950

Törvényszék mellett kettőszobás, modern, magasföldszinti lakás elő, fürdő- és mellékhelyiségekkel, május 1-re kiadó. STR. DUMBRAVA ROSIE 27. SZAM. 1933

Kettő- és háromszobás, komfortos lakás és egyezobás, konyhas kiadó. Strada Stroescu 12. 1963

VÉTEL, ELADÁS

Zongora, költözés miatt sürgetően és olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1968

Aragáz-küld, fehér románc. 3 főadonyi, 1 sütővel, edénymelegítővel, keveset használt, 4500 leért eladó. Kaiser, Str. Gen. Grigorescu 4. 1969

Eladó: fekete szövetszövet, fehér crepedchin bluzza, kicsi, vékony, tiszta, 600 leért. Cím a kiadóba. 1964

Jóállapotban lévő márkakádat megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek.

Komplett háleazobababotort, nékarban levő megvételre keresek. Str. Doseitai 16. Micalaca Nouă. 1962

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden árfokozatban KÖLCSÖNÖK elsőbbségi betáblázásra HATSCHEK Ingatlanforgalmiroda, Arad Bul. Carol 46 (Lakás az anyott). Telefon: 26-95. 1504

KÜLÖNFELEK

Kelent és belsődi szerkesztésűek. dí. hálók modern ebédk. kombinált szobák, recamlerok, varrógépek, amerikai íróasztal, írógépek, Pianino, rövid keresztúros zongora és rövid zongora. Stiggyármány, olcsón eladó. Vessünk teljes lakásberendezést és szőnyeget 24. logkölséket közvetítünk a temesvári zálogházba, előleget adunk, olcsón hozszabbitsunk. Tempo bizományi üzlet Flischer Pál-palota

Írógépek,

ujak és használtak nagy választékban, részleteztetgare le,

Császár Irógyáralat Str. Alexandri 5

Legújabb jelentéseink:

Mihalache Ion királyi tanácsos Maniu Iuliuval folytatott megbeszélést

Levelében is ismertette Mihalache Maniuval királyi tanácsossá történt kinevezésének körülményeit

Bucurestből jelentik: Mihalache Ion királyi tanácsos Popovici Mihai társaságában kedden megérkezett a Kolozsváron tartózkodó Maniu Iuliu. Ez alkalommal Mihalache Ion ismertette Maniuval azokat a körülményeket, amelyek a királyi tanácsosi méltóság elfogadására késztették. A látogatás után Mihalache visszatért a fővárosba és a Kolozsváron lefolyt megbeszélés fontosságának kihangsúlyozására a következő tartalmú levelet küldötte Maniunak:

„Mélyen tisztelt Maniu ur! Hogy nyilvánosan is megmagyarázhassam mindazt, amit április 16-iki beszélgetésünk során kifejtettem, ezúton is a követ-

kezőket kívánom leszögezni: Királyi tanácsossá történt kinevezéssel, amellyel az Uralkodó megtisztelt, továbbra is megvákozhatatlanul megtartani kívánom eddigi álláspontomat. Ez egyrészt az Uralkodó iránt megnyilvánuló őszinte tiszteletben és hódolatban jut kifejezésre, akinek rendelkezésére fogok állni, véleményem őszinte nyilvánításával, másrészt a helyzet tényleges megítélésével. Mindezeket az érzelmeiket és eszméket fiatal korom óta vallom.

— Kérem, fogadja ez alkalommal is őszinte rokonszenvem ismételt kifejezését.

MIHALACHE ION.

Kialakulóban az első komoly csata Norvégiában

London. (Rador.) A Times, a Daily Herald és a Daily Mail a norvég helyzettel foglalkozva megállapítja, hogy mindkét fél megtartotta és megerősítette állásait.

A szövetségeseknek gyors csapásokat kell mérniük a németekre, mert Olaszország és Oroszország magatartását erősen befolyásolják a skandináviai események.

A Reuter ügynökség jelenti: Stockholmi jelentések beszámolnak arról, hogy a brit csapatok végleg elfoglalták Narvikot.

Jelentős angol haderők harcolnak a németekkel, akik visszavonulóban vannak és azt hiszik, hogy átlépik majd a svéd határt, mert nem akarnak az angolok fogságába esni. Angol hadihajók és nagyszámú szállítóhajók tartózkodnak a narviki kikötőben és a narviki öbölben és az angol különítmények összeköttetésbe léptek már az északi harcoló norvég hadsereggel. Azt hiszik, hogy

a németek benyomulása óta az első komoly nagy csata Oslótól délkeletre van kialakulóban, ahol tegnap egész napon át tevékenység folyt.

A Trondhjem és a svéd határ között lévő vasutvonal a németek kezében van. A Hegra erődt a norvégok még mindig tartják.

Páris. (Rador.) A Petit Parisien tudósítójának távirata szerint Narvikban uccal harcok voltak és a németek a svéd határ felé vonultak vissza. A tudósító megállapítja, hogy a szövetségesek haderői és a német hadsereg között megkezdődött a harc a szárazföldön is. A stavangeri repülőter az angol hajóhad bombázása következtében használhatatlanná vált.

Stockholmból jelentik: Mintegy száz főből álló norvég csapat erős küzdelem után elfoglalta a Hegra erődjét. Az Aftenbladet című lap szerint Trondelag környékén a norvég mozgósítás gyors ütemben halad.

Pápai áldásban részesítette a Szent Atya a lengyel népet és a köztársaság elnökét

Angers. (Rador.) A Pat ügynökség jelenti: A Szent szék külügyi megbízottja, Monsignore Pacini megjelent a lengyel köztársasági elnöknel, akinek ányújtotta XII. Pius pápa sajátkezű jevelét, amelyben a Szentatyá atyai érzelmeit fejezi ki a lengyel nemzet iránt és hangsúlyozza, hogy Lengyelország jövője a katolikus vallás szempontjából

rendkívüli fontossággal bír. A pápa hangsúlyozza, hogy szűnő nélkül imádkozik a Mindenhatóhoz, hogy minél boldogabb jövőt adjon Lengyelországnak. Végül a Szentatyá levelében áldását küldi a köztársasági elnöknek és az egész lengyel nemzetnek.

Chamberlain nyilatkozott a délkeleteurópai angol diplomaták londoni tanácskozásairól

Londonból jelentik: Henderson Arthur képviselő kérdésére Chamberlain miniszterelnök az alsóházban a következőket mondotta:

— A délkeleteurópai angol diplomáciai megbízottak nyolc napon át folyt tanácskozásai bebizonyították, hogy Nagybritannia élénk érdeklődéssel viseltetik ezeknek az országoknak a sorsát illetően. A megbeszélések célja az volt, hogy az angol kormány által követett politika keretében biztosítsa Délkeleteurópában és a

Balkánon a békét. Ezen országok közül egyiknek sem kell attól tartania, hogy a szövetségesek, vagy haderők bárhol is fenyegetnének függetlenségüket, vagy területi épségüket.

— Gazdasági vonatkozásban — folytatta Chamberlain — az angol kormány politikája arra irányul, hogy kifejelessék ezeknek az országoknak gazdasági kapcsolatát Angliával és hogy árucseréjüket a szigetországgal a lehetőséghez mérten fokozzák és biztosítsák. Rador.

Berlin szerint Németország uralkodik a norvég légi téren

A légihaderő fontosságáról írnak a német lapok

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A német hadvezetőség szerdán közölte több vasúti csomópont elfoglalását. Ez rendkívül fontos tény, mert olyan hegyes vidéken, mint Norvégia, más összeköttetés a vasútvonalon kívül nincsen.

A norvég csapatok ellenálltak a németek támadásának és így a Narvikot Svédországgal összekötő vasútvonalat csak rendkívül heves harc után sikerült elfoglalni. Ugyanez történt a Trondhjem és a svéd határ közötti vasútvonalnál is, ahol előbb egy erődítményt

kellett a németeknek elfoglalniuk. Harcok voltak az Osló-Frederikstad-Halden-Kronsjö és a svéd határt összekötő vasútvonalnál is.

A norvégek ellenállását könnyen megtörtük. Egy hid megrongálódott robbantás következtében, de a német utascsapatok a hidat kijavították és most mind a négy vasútvonal, amely Svédország felé vezet, a németek birtokában van.

A német lapok hangsúlyozzák azt a nagy sikert, amelyet tegnap a német repülők értek el,

amikor megtámadtak egy angol cirkálót és elsüllyesztettek egy cirkálót, két másik hadihajót pedig megrongáltak. A Deutsche Allgemeine Zeitung azt írja, hogy

Hitler uralkodik a norvég légi téren, míg Churchill igyekszik bebiztosítani, hogy ur a tengeren, de ez nem sikerül neki.

Az utóbbi napok eredményei megvilágították azt a problémát, hogy a légihaderő mit jelent a haditengerészettel szemben. Ez a forradalmi újítás éppen olyan, mint a középkorban, amikor a puskaforradalom után megszűnt a lovasság fölénye.

A Berliner Börsenzeitung azt állítja, hogy Németország még mindig ura a tengereknek Skandinávia és Anglia között.

Az angolok nem fognak örülni előnyomulásuknak Narvik irányában, amire csak tekintélyük fenntartása miatt határozták el magukat. Repülőik tevékenysége — írja a lap — bebiztosította az ellenségnek, hogy a lofot-szigetek is a német repülők hatósugarán belül fekszik.

Antonescu Victor volt párisi meghatalmazott minisztert királyi tanácsossá nevezték ki

Bucurestből jelentik: Az udvarnagyi hivatal közli, hogy Öfejsége II. Carol király csütörtökön kihallgatáson fogadta Bidjanu dr.-t, Garneata Iliet, Georgescu Cornejiu, Mironovici Radu, Noveanu V. dr.-t, Rudeanu dr.-t és Stoicanescu tanárt.

Az udvarnagyi hivatal másik közleménye szerint az uralkodó Antonescu Victor volt párisi meghatalmazott minisztert, volt igazságügyi, pénzügyi és külügyminisztert királyi tanácsossá nevezte ki.

A Balti tengeren folytatják a Németországba irányuló svéd ércszállítás

Berlinből jelentik: A Stefani hírszolgálati iroda közli, hogy Stockholmban megbeszélést tartottak a svéd érckívitelben érdekelt részvénytársaságok vezetői. A Kiruna-társaság elnöke bejelentette, hogy amennyiben Narvikot az angolok blokádnak alá veszik, vagy a kikötőt teljesen elpusztítják, úgy a Németország felé irányuló érckívitel a Balti-tengeren át történik.

LAPZÁRTA

(Rador-jelentések)

RÓMA. Hivatalosan cáfolják, mintha Barit és környékét hadizónának nyilvánították volna.

PÁRIS. Reynaud miniszterelnök a francia szenátus ülésén több mint egyórás beszédet mondott és részletesen összefoglalta a katonai, politikai és diplomáciai helyzetet. Az interpellációk a beszéd után lemondtak beszédük előterjesztéséről.

RÓMA. A Stefani-iroda jelenti, hogy a francia és angol kormány újabb 3000 legújabb típusú repülőgépet rendelt az Egyesült Államok gyáraiban. Ezeknek a fele vadász, a másik fele pedig bombázó repülőgép.

BERLIN. Göbbels dr. német propagandazügyi miniszter pénteken este romániai idő szerint 8 órakor Hitler kancellár születésnapja alkalmából beszédet mond, amelyet valamennyi német rádióállomás közvetít.

LONDON. A brit admirális csütörtökön közölte a Thistle angol buvárhajó vesztéséről, amelyen öt tisz és 48 matróz szerepel.

RÓMA. A Stefani hírszolgálati iroda jelentése szerint a németek Trondhjemnél védőműveket építenek és Dél-, valamint Középnorvégia megszállása tervszerűen, nagy gyorsasággal folyik. A legújabb megállapítás szerint Norvégiában 60 ezer német katonát tartózkodnak és a csapatszállítás a Skagerrakon át az angol aknazár ellenére rendszeresen folyik.

STOCKHOLM. A német távirati iroda jelenti: Egy svéd képviselő kérdést intézett a kormányhoz, hogy tették-e intézkedéseket a szándékos rombolások megakadályozására, az ingatlanok, a szállítóeszközök, valamint a kikötők őrésére. A közlekedésügyi miniszter válaszolt és kifejtette, hogy a kormány megtett minden intézkedést. Az ingatlanok, kikötőket őrzi és idegenek csak akkor használhatják a szállítóeszközöket, ha el akarnak távozni az országból. Magánosoknak tilos a gépjárművek használata. Ezenkívül a kormány intézkedett, hogy a katonailag fontos pontokon megakadályozza a kémek munkáját.

ANKARA. A török kormány elhatározta, hogy nagyszámú idegent utasít ki az országból, akiknek jelenléte nem kívánatos. A hatóságok most folytatnak vizsgálatot igen sok külföldi ügyében, akik mint kereskedők, artisták, stb. mezben érkeztek Törökországra. Ezek közül sokat máris kiutasítottak.